

Sirkuksen
Tiedotuskeskus

Selvitys sirkusammattilaisten määrästä ja toimenkuvista vuonna 2017

Tiivistelmä

Sirkuksen tiedotuskeskus ja Suomen Nuorisosirkusliitto kartoittivat sirkusalalla vuonna 2017 toimineiden ammattilaisten määrää ja toimenkuvia sekä sirkusalalle työllistyneiden henkilöiden määrää. Selvityksen tarkoituksena oli ajantasaistaa aikaisempaa tietoa sekä muodostaa kuva sirkusalasta työllistäjänä. Tiedotuskeskus ja Nuorisosirkusliitto keräsivät vuoden 2018 aikana tietoa kontaktoimalla sirkusalan suurimpia työllistäjiä ja toteuttivat kaksi kyselyä, joista toinen suunnattiin alalla toimiville yksityishenkilöille ja toinen sirkusta harrastuksena opettaville yhteisöille.

Sirkusala työllistäjänä

Tietoa henkilökunnan määrästä kerättiin sirkusalan suurimmilta työnantajilta, eli nuorisosirkuksilta ja muilta sirkusta harrastuksena opettavilta yhteisöiltä, sirkusalan ammattilaisia kouluttavilta oppilaitoksilta, valtion toiminta-avustusta saavilta sirkusryhmiltä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskukselta, Tanssiteatteri Hurjaruuthilta, perinteisiltä sirkuksilta sekä Sirkuksen tiedotuskeskukselta ja Suomen Nuorisosirkusliitolta sirkusalan järjestöinä. Selvityksen piiriin kuuluneet sirkusalan työnantajat tarjosivat vuonna 2017 yhteensä **1243** työsuhdetta.

Kokoaikaisten työntekijöiden osuus työsuhteista oli 8%, eli yhteensä **99** työntekijää. Kokoaikaisia työntekijöitä oli 17 nuorisosirkuksessa tai muussa sirkusharrastusyhteisössä yhteensä 69 työntekijää, kahdessa sirkusalan ammatillisessa koulutuksessa yhteensä 3 työntekijää, kolmessa sirkusryhmässä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskuksessa yhteensä 6 työntekijää, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa 8 työntekijää, kahdessa perinteisessä sirkuksessa 9 työntekijää ja kahdessa sirkusalan järjestössä 4 työntekijää.

Osa-aikaisten, määräaikaisten ja muiden epätyypillisten työsuhteiden osuus oli 92% eli **1144** työsuhdetta. Määräaikaisia, osa-aikaisia tai lyhyissä työsuhteissa työskennelleitä työntekijöitä kyselyyn osallistuneissa 43 nuorisosirkuksessa oli yhteensä 566, kymmenessä sirkusryhmässä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskuksessa yhteensä 326, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa 103, kahdessa perinteisessä sirkuksessa 85, kahdessa ammatillisessa koulutuksessa 29 ja kahdessa sirkusalan järjestössä 35.

Työsuhteiden lukumäärä ei kerro sirkusalalle työllistyneiden ammattilaisten lukumäärää, sillä kerätyistä tiedoista ei ole mahdollista tarkistaa päällekkäisyyksiä. Toisin sanoen sama henkilö on voinut työskennellä vuoden aikana useammassa organisaatiossa ja on voinut työllistyä esimerkiksi esiintyjänä ja opettajana. Kerätyt tiedot auttavat kuitenkin muodostamaan viitteellistä kuvaa sirkusalan työllistävästä volyymista

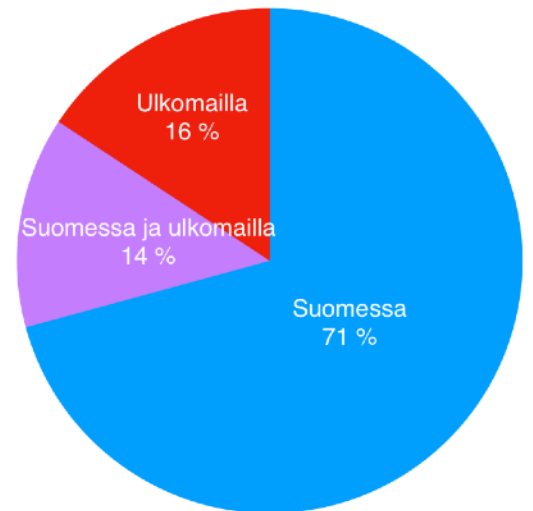
Sirkusalan työsuhteet 2017

Sirkusharrastusyhteisöt	635
Sirkusryhmät ja Cirko	332
Tanssiteatteri Hurjaruuth	111
Perinteiset sirkukset	94
Järjestöt	39
Ammatilliset koulutukset	32
Yhteensä	1243
Kokoaikaisia työsuhteita	99
Osa-aikaisia, määräaikaisia ja muita epätyypillisiä työsuhteita	1144

Suomessa. Kuva täydentyy kun tarkastelemme myös sirkusalan ammatillisen koulutuksen saaneiden määrää sekä sirkusalan ammattilaisille suunnatun kyselyn tuloksia.

Sirkusalan koulutuksen saaneet

Sirkusalan koulutuksen saaneita koskevan selvitystyön tuloksena identifioimme **318** suomalaista tai Suomessa vuonna 2017 vaikuttanutta ulkomaalaista sirkusalan ammattilaista, jotka ovat saaneet sirkusalan ammatillista koulutusta. Suomessa toimivista kahdesta sirkuksen ammatillisesta koulutuksesta on valmistunut vuosien 1994-2017 aikana yhteensä 264 henkilöä. Neljä ammattilaisena toimivaa henkilöä on lisäksi opiskellut sirkusalaa Suomessa valmistumatta. Ulkomailla sirkusalan ammatillisia opintoja on suorittanut 93 henkilöä ja heistä 43 on opiskellut alaa myös Suomessa. (Kuva 1)

Kysely työskentelystä sirkusalalla

Alan kokonaiskuvaa pyrittiin tarkentamaan Suomessa sirkusalalla vuonna 2017 toimineille ja ulkomailla sirkusalalla työskenteleille suomalaisille suunnatulla kyselyllä, joka toteutettiin keväällä 2018. Kyselyyn saatiin vastaus **220** sirkusalan ammattilaiselta tai sirkusalalle vuonna 2017 työsihtistyneeltä henkilöltä.

● Suomessa 225 ● Suomessa ja ulkomailla 43 ● Ulkomailla 50

Kuva 1. Sirkusalan koulutuksen saaneet. Kaikki yhteensä 318.

Vastanneista 192 henkilöä (87%) toimi taiteellisissa tai pedagogisissa tehtävissä ja näistä 133:lla (69%) oli sirkusalan ammatillinen koulutus. Ilman sirkusalan koulutusta taiteellisissa ja pedagogisissa tehtävissä toimineista kolmella neljästä oli ammatillinen koulutus muulta alalta.

Sirkusala tarjosi tärkeimmän toimeentulon lähteen 161 vastaajalle (73%). 74 vastaajaa kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen taiteellisen työn sirkusalalla, opetustyön sirkusalalla valitsi 62 vastaajaa ja tuotannollisen tai hallinnollisen työn 24 vastaajaa. Sosiaalietuus tai muu kuin sirkusalan työ oli tärkein toimeentulon lähde yhteensä 58:lle vastaajalle, eli neljäsosalle vastaajista sirkusala ei tarjonnut tärkeintä toimeentulon lähdettä.

Suurin osa vastaajista (62%) kertoi toimineensa sirkusalalla freelancereina. Valtaosa työsuhteista (57 %) oli määräaikaista. Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli neljäsosa vastaajista. Epätyyppisten työsuhteiden osuus alan työsuhteista korostui sekä kyselyn vastauksissa että työnantajilta kerätyissä tiedoissa. Lähes puolet kyselyn vastaajista kertoi työskentelevänsä myös sirkusalan ulkopuolella. Työttömyyttä kertoi kokeensa kolmannes vastaajista. Vastaajista lähes puolet kertoi tehneensä palkatonta työtä sirkusalalla. Puolet vastaajista kertoi työskennelleensä sirkusalan tehtävissä ulkomailla vuonna 2017.

Sisällysluettelo

1. Selvityksen toteutus ja lähtökohdat	2
2. Sirkusalan työnantajat Suomessa	3
2.1. Nuorisosirkukset	3
2.2. Sirkusalan ammatilliset koulutukset	4
2.3. Sirkusryhmät ja Cirko – Uuden sirkuksen keskus	4
2.4. Tanssiteatteri Hurjaruuth	5
2.5. Perinteiset sirkukset	5
2.6. Sirkusalan järjestöt	6
2.7. Sirkusala työllistäjänä vuonna 2017	6
3. Sirkusalan ammatillisen koulutuksen saaneet	7
4. Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017	8
4.1. Kyselyn toteutus	8
4.2. Vastajaat	8
4.3. Perustietoa kyselyyn vastanneista ammattilaisista	9
4.3.1. Ikä ja sukupuoli	9
4.3.2. Maantieteellinen jakauma	9
4.3.3. Toimivuodet sirkusalalla	10
4.4. Sirkusalan koulutus	10
4.5. Muu sirkusalalla toimimista tukeva koulutus- ja harrastustoiminta	11
4.6. Toimenkuva	11
4.7. Toimeentulo ja työtilanne	12
4.7.1. Tärkein toimeentulon lähde	12
4.7.2. Työtilanne sirkusalalla	14
4.7.3. Työskentely sirkusalan ulkopuolella	14
4.7.4. Palkaton työ	15
4.7.5. Työtilaisuudet ja työskentely ulkomailla	16
5. Yhteenveto	17
Lähteet	20
Liitteet	21–30

1. Selvityksen toteutus ja lähtökohdat

Sirkuksen tiedotuskeskus ja Suomen Nuorisosirkusliitto selvittivät sirkusalalla toimivien ammattilaisten määrää ja toimenkuvia sekä sirkusalalle työllistyvien henkilöiden määrää. Selvityksen ajanjaksoksi valittiin vuosi 2017. Kartoitusta tehtiin keräämällä tietoa sirkusalan suurimmilta työllistäjiltä, ammatillisilta oppilaitoksilta sekä kutsumalla alalla toimivia yksityishenkilöitä vastaamaan kyselyyn. Myös sirkusta harrastuksena opettavilta yhteisöiltä kerättiin tietoa kyselyllä.

Selvityksen toteuttivat vuoden 2018 aikana Sirkuksen tiedotuskeskuksen tiedottaja Johanna Mäkelä ja tiedotuskeskuksessa harjoittelujakson suorittanut kulttuurituottaja ja sirkusartisti Kaito Takayama. Sirkuksen tiedotuskeskuksen lisäksi yhteistyössä oli mukana Suomen Nuorisosirkusliitto, joka toteutti omille jäsenyhteisöilleen suunnatun henkilöstökyselyn. Taiteen edistämiskeskus tarjosi asiantuntija-apua selvitystyön eri vaiheissa. Tämä Sirkuksen tiedotuskeskuksen ja Suomen Nuorisosirkusliiton tekemä selvitystyö on kertaluonteinen.

Mikään taho ei tilastoi Suomessa sirkusalalla työskentelevien ammattilaisten määrää. Tilastokeskuksen tuottamista kulttuurialan tilastoista ei voi eritellä tietoa sirkusalan toimijoista. Taiteen edistämiskeskus Taike tilastoi taiteenaloittain apurahaa hakeneet. Sirkusalan ominaispiirre kuitenkin on, että vain osa alan ammattilaisista osallistuu apurahahakuihin, joten Taikeen jätettyjen hakemusten määrä ei anna todellista kokonaiskuvaa sirkusalan ammattilaisista.

Aikaisemmin sirkusalan toimijoiden määrää ovat sivunneet Merja Heikkinen tutkimuksessaan “Sirkus ja estraditaiteilijat. Raportti kyselytutkimuksesta” (Taiteen keskustoimikunnan Työpapereita-julkaisusarja 1999) ja Riikka Åstrand selvityksessään “Sirkusalan ammatillinen koulutus ja työelämä” (Taiteen keskustoimikunnan Työpapereita-julkaisusarja 2010). Merja Heikkinen tarkasteli tutkimuksessaan sirkus- ja estraditaiteen asemaa valtion taidehallinnossa toimeentulon ja apurahoituksen näkökulmasta. Heikkisen tutkimus pohjautui Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön vuonna 1998 tekemään kyselyyn, jonka tutkimusjoukkona olivat taiteilijajärjestöjen (Esiintyvät taiteilijat ry ja Suomen Taikapiiri ry) jäsenet, yhteensä 134 henkilöä. Åstrandin vuonna 2008 toteuttaman kyselyn kohdejoukkona olivat sirkusalalle valmistuneet ja alaa opiskelevat henkilöt, yhteensä 205 henkilöä. Åstrand toteaa Tilastokeskuksen tekemän tilastoinnin ja tiedonkeruun puutteet sirkusalan ammattilaisia koskien, sillä kotimaisiin rekistereihin ei tallennu sirkukselle ominaista kansainvälistä liikkuvuutta.

Kymmenen viime vuoden aikana sirkusala on kasvanut, muuttunut ja monipuolistunut huomattavasti. Sirkuksen merkittävyys osana esittäviä taiteita, taiteen perusopetusta ja kaikenikäisten suomalaisten liikunnallista ja taiteellista vapaa-ajan toimintaa on lisääntynyt. Tämän selvityksen tarkoitus on ajantasaistaa tietoa Suomessa toimivien sirkusammattilaisten määrästä sekä muodostaa kuva siitä, kuinka merkittävä työllistäjä sirkusala oli Suomessa vuonna 2017.

2. Sirkusalan työnantajat Suomessa

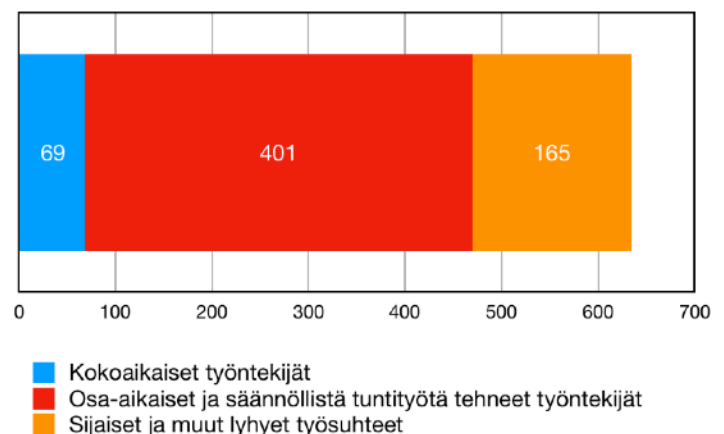
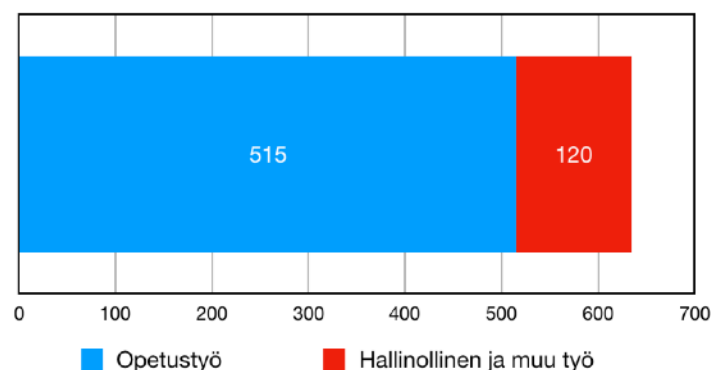
Identifioimme sirkusalan suurimmiksi työnantajiksi Suomessa vuonna 2017 nuorisosirkukset ja muut sirkusta harrastuksena opettavat koulut, sirkusammattilaisia kouluttavat oppilaitokset, sirkusryhmät, Cirko - Uuden sirkuksen keskuksen, Tanssiteatteri Hurjaruuthin, perinteiset sirkukset sekä sirkusalan järjestöt. Keräsimme tietoa näiden organisaatioiden henkilökunnan määrästä vuonna 2017.

Nuorisosirkuksilta keräsimme tiedot Suomen Nuorisosirkusliiton tekemällä kyselylomakkeella. Sirkusalan ammatillista koulutusta antavilta oppilaitoksilta saimme tiedot puhelimitse ja sähköpostilla. Valtion toiminta-avustusta saaneiden sirkusryhmien sekä Cirko - Uuden sirkuksen keskuksen osalta poimimme tietoa vuosikertomuksista ja tilinpäätöksen liitetiedoista. Tanssiteatteri Hurjaruuthilta ja Sirkus Finlandialta saimme vastauksia sähköpostitse ja Sirkus Tähdeltä saimme tietoa puhelimitse. Sirkusalan järjestöiltä eli Sirkuksen tiedotuskeskukselta ja Suomen Nuorisosirkusliitolta saimme tietoa tilinpäätöksen liitetiedoista ja suullisesti.

2.1. Nuorisosirkukset

Suomen Nuorisosirkusliiton 45 jäsenyhteisölle lähetetty henkilöstökysely toteutettiin kesä-elokuussa 2018. Kyselyssä pyydettiin sirkuskouluja ilmoittamaan koko-aikaisten, osa-aikaisten, säännöllistä tuntityötä tekevien ja tilapäisten (keikkatyöläiset, talkoolaiset, vierailevat opettajat tai sijaiset) työntekijöiden lukumäärät vuodelta 2017. Lisäksi kysyttiin opetustyötä tekevien ja apuohjaajien osuutta työntekijöistä. Kyselylomake on tämän raportin liitteenä. Vastauksia saatiin 39. Sirkuksen tiedotuskeskus lähetti kyselyn syyskuussa 2018 lisäksi kuudelle muulle sirkuksen opetus- ja harrastustoimintaa tarjoavalle yhteisölle. Vastauksia sirkusharrastuskoulujen kyselyyn saatiin kaikkiaan 43 yhteisöltä ja vastausprosentti oli 86 %.

Vastausten perusteella 43 sirkuksen opetus- ja harrastustoimintaa tarjoavaa organisaatiota palkkasi yhteensä **635** työntekijää sirkusalan työhön vuonna 2017. Näistä 635 työsuhteista **515** koski opetustyötä. Hallinnolliseen työhön tai muuhun kuin opetustyöhön liittyviä työsuhteita oli **120** kappaletta. Joissain tapauksissa palkatun henkilöstön työnkuvaan kuului sekä hallinnollinen että opetustyö. Osassa nuorisosirkuksista opetus-, ohjaus- ja hallintotyötä tehtiin myös talkootyönä. Työsuhteiden määrään ei ole laskettu mukaan apuohjaajia. Apuoh-

Kuva 2. Työsuhteita vuonna 2017 nuorisosirkuksissa ja sirkusharrastusyhteisöissä yhteensä **635**.

jaajat ovat usein pitkälle edenneitä harrastajia vailla alan ammatillista koulutusta, eikä heitä sen vuoksi oteta huomioon tässä ammattilaisiin keskittyvässä selvityksessä. Koska kyselyssä ei yksilöity työntekijöiden nimiä, on mahdotonta tietää, kuinka moni 635 työsuhteesta oli päällekkäisiä, eli saman henkilön tekemiä.

Sirkuksen opetus- ja harrastustoimintaa tarjonneiden koulujen 635 työsuhteesta kokoaikaisia työsuhteita oli **69** ja osa-aikaisia työsuhteita yhteensä **401**. Luku sisältää säännöllistä tuntityötä tehneet. Lyhytaikaisia työsuhteita vierailijoina ja sijaisuuksina ilmoitettiin yhteensä **165** kappaletta. Säännöllistä työtä tehneiden osuus oli siis 470 työntekijää, kun huomioidaan sekä kokoaikaiset, osa-aikaiset että tuntiperusteiset työntekijät. (Kuva 2)

Kokoaikaisia työntekijöitä kyselyyn vastanneista 43 nuorisosirkuksesta oli 17:ssä nuorisosirkuksella vuonna 2017. Osa-aikaisia tai säännöllistä tuntityötä tekeviä työntekijöitä oli 40 nuorisosirkuksella. Keikkatyöläisiä, sijaisia tai vierailevia opettajia oli 32 nuorisosirkuksella.

Sirkusharrastuksen suosio on kasvanut viime vuosina vauhdikkaasti. Suomen Nuorisosirkusliiton jäsenyhteisöiden viikoittainen oppilasmäärä vuonna 2017 oli noin 10 000 sirkuksen harrastajaa, minkä lisäksi yksittäisiin työpajoihin ja lyhytkursseille osallistui myös noin 10 000 osallistujaa vuoden aikana. Nuorisosirkusten verkostosta on tullut merkittävä työllistäjä sirkusalalla. Vuonna 2017 taiteen perusopetuksen valtionosuutta saavia kouluja oli Suomessa neljä.

2.2. Sirkusalan ammatilliset koulutukset

Tutkintoon johtava sirkuskoulutus alkoi maassamme vuonna 1994. Tätä nykyä sirkusammattilaisia koulutetaan kahdessa oppilaitoksessa. Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa on nelivuotinen sirkuslinja osana esittävän taiteen koulutusohjelmaa. Koulutuskeskus Salpaus Lahdessa tarjoaa kolmivuotisen sirkusartistikoulutuksen. Vuositasolla koulutuksista valmistuu yhteensä 15–20 sirkusammattilaista.

Kahdessa sirkuksen ammatillista koulutusta antavassa oppilaitoksessa työskenteli vuonna 2017 yhteensä **3** päätoimista kokoaikaista työntekijää, **4** osa-aikaista vakituista työntekijää sekä **25** osa-aikaista sivutoimista opettajaa.

2.3. Sirkusryhmät ja Cirko – Uuden sirkuksen keskus

Cirko – Uuden sirkuksen keskus ylläpitää sirkuksen esitys- ja tuotantotaloa Suvilahdessa Helsingissä. Se tarjoaa residenssi-, esitys- ja toimistotiloja sirkuksen ammattilaisryhmille ja organisaatioille. Cirko – Uuden sirkuksen keskus saa valtion toiminta-avustusta Taiteen edistämiskeskuksen jakamana harkinnanvaraisena avustuksena. Cirkon toimintakertomuksen mukaan vuonna 2017 Cirkon vuosibudjetti koostui 59% valtion ja kaupungin toiminta-avustuksista ja 41% omasta rahoituksesta.

Taiteen edistämiskeskus myönsi vuonna 2017 valtion toiminta-avustusta kymmenelle sirkusryhmälle Cirko – Uuden sirkuksen keskuksen lisäksi. Kymmenelle sirkusryhmälle jaettiin toiminta-avustuksina yhteensä 305 000 euroa, yksittäisten toimijoiden saaman tuen vaihdelllessa 12 000 eurosta 82 000 euroon. Cirko – Uuden sirkuksen keskuksen toiminta-avustus oli 255 000 euroa.

Valtion harkinnanvaraista toiminta-avustusta saaneet 11 sirkusalan yhteisöä työllistivät vuonna 2017 yhteensä **6** kokoaikaista työntekijää sekä **326** henkilöä osa-aikaisiin tai määräaikaisiin työsuhteisiin sekä tuntityöhön. Kymmenen sirkusryhmää työllisti yhteensä 4 kokoaikaista työntekijää sekä 181 osa-aikaista tai määräaikaista työntekijää (luku sisältää myös produktiokohtaiset työsuhteet). Cirko - Uuden sirkuksen keskus työllisti kaikkiaan 147 henkeä. Näistä vakinaisia työntekijöitä oli viisi ja heistä kaksi oli osa-aikaisessa työsuhteessa. Lisäksi Cirko palkkasi produktio- ja projektikohtaisesti mm. sirkustaitelijoita, valo- ja äänisuunnittelijoita, näyttämötekniistä henkilökuntaa, järjestyksenvalvoja, lipunmyyjiä, tuotantoharjoittelijoita ja muita projektityöntekijöitä. Sirkustaitelijoita heistä oli 122 ja muissa toimissa työskenteli 20 henkilöä.

Sirkusryhmien ja Cirko - Uuden sirkuksen keskuksen esitystoiminnasta on julkaistu tilastotietoa koskien vuotta 2017 [Sirkuksen tiedotuskeskuksen sivustolla](#) sekä esitys- ja katsojatilastoista luotuja pidemmän aikavälin kuvaajia myös [Sirkuksen tiedotuskeskuksen sivustolla](#).

2.4. Tanssiteatteri Hurjaruuth

Tanssiteatteri Hurjaruuth tuottaa sekä sirkus- että tanssiteatteriesityksiä ja -festivaaleja, ylläpitää sirkuskoulua ja tekee sosiaalisen sirkuksen hankkeita. Hurjaruuth saa valtionosuutta teatteri- ja orkesterilain piirissä olevana tanssiteatterina. Vuonna 2017 Tanssiteatteri Hurjaruuthin valtionosuus oli 544 972 euroa ja se koski yhteisön koko toimintaa, myös tanssialan toimintaa.

Tanssiteatteri Hurjaruuthin sirkustoiminta työllisti yhteensä **111** henkilöä vuonna 2017. Vakinaisissa työsuhteissa työskenteli **8** henkilöä. He osallistuivat sekä sirkus- että tanssiteatteritoimintaan. Vakituisten henkilökunnan lisäksi sirkusesitystoiminnan parissa työskenteli **103** henkilöä määrä- tai osa-aikaisessa työsuhteessa. Heistä 55 teki taiteellista työtä tai opetustyötä. Näistä 48 oli sirkusalan ammattilaisia. Luvuissa ovat mukana Talvisirkuksessa ja Naisklovnifestivaali Punaisen Helmen ohjelmistossa esiintyneet kotimaiset ja ulkomaalaiset taitelijat sekä Tonttukoulun opetushenkilökunta ilman apuohjaajia. Muissa tehtävissä Hurjaruuthissa työskenteli lisäksi **48** henkilöä.

2.5. Perinteiset sirkukset

Suomessa toimi vuonna 2017 kolme perinteistä kiertävää telttasirkusta. Niiden toiminta on kausiluonteista ja kiertueet kestävät noin puoli vuotta: maaliskuusta tammikuun loppuun. Perinteiset sirkukset työllistävät pääosin määräaikaista henkilökuntaa. On tyypillistä, että osa perinteisten sirkusten henkilökunnasta on ulkomailta Suomeen töihin tulevia kausityöntekijöitä. Perinteiset sirkukset toimivat yrityksinä,

Sirkusalan työsuhteet 2017

Sirkusharrastusyhteisöt	635
Sirkusryhmät ja Cirko	332
Tanssiteatteri Hurjaruuth	111
Perinteiset sirkukset	94
Järjestöt	39
Ammatilliset koulutukset	32
Yhteensä	1243

Kokoaikaisia työsuhteita	99
Osa-aikaisia, määräaikaisia ja muita epätyypillisiä työsuhteita	1144

eivätkä saa julkista tukea. Sirkus Finlandia on kiertänyt Suomea vuodesta 1976 ja vuoden 2017 kiertue oli sen 41. Sirkus Caliba on kiertänyt Suomea vuodesta 2000 ja Sirkus Tähti vuodesta 2015.

Kaksi perinteistä sirkusta työllisti vuonna 2017 yhteensä **9** kokoaikaista työntekijää sekä **5** henkilöä vakituisiin osa-aikaisiin työsuhteisiin. Määräaikaisiin työsuhteisiin perinteiset sirkukset työllistivät yhteensä noin **80** henkeä. Heistä noin kolme neljäsosaa tuli ulkomailta.

Sirkus Finlandia työllisti vuonna 2017 yhteensä 81 henkilöä. Vakituksessa työsuhteessa heistä oli 13, joista 10 oli suomalaisia. Kokoaikaisia työntekijöitä vakituisista oli 8. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 68 henkilöä, joista 14 oli suomalaisia. Määräaikaisista työntekijöistä esiintyjän työtä teki yhteensä 25 henkilöä ja heistä 4 oli suomalaisia vuonna 2017. Sirkus Tähti työllisti vuonna 2017 yhteensä 10–15 henkilöä, joista kolme oli suomalaisia ja heistä ainakin yksi yrittäjänä. Sirkus Caliban tietoja emme saaneet tätä selvitystä varten.

2.6. Sirkusalan järjestöt

Sirkusalalla toimii kaksi järjestöä, joilla on palkattua henkilökuntaa: Sirkuksen tiedotuskeskus ja Suomen Nuorisosirkusliitto. Sirkuksen tiedotuskeskus on perustettu vuonna 2006. Se saa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtion toiminta-avustusta. Vuonna 2017 toiminta-avustuksen määrä oli 291 000 euroa. Vuonna 1991 perustettu Suomen Nuorisosirkusliitto sai vuonna 2017 opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön määrärahoista myöntämää yleisavustusta 78 000 euroa.

Sirkusalan järjestöissä työskenteli vuonna 2017 yhteensä **4** kokoaikaista ja **8** osa-aikaista työntekijää sekä **27** tuntityötä tehnyttä henkilöä. Sirkuksen tiedotuskeskus työllisti 3 kokoaikaista työntekijää ja 4 osa-aikaista projektityöntekijää. Suomen Nuorisosirkusliitto työllisti yhden kokoaikaisen ja 4 osa-aikaista työntekijää sekä 27 tuntityöntekijää.

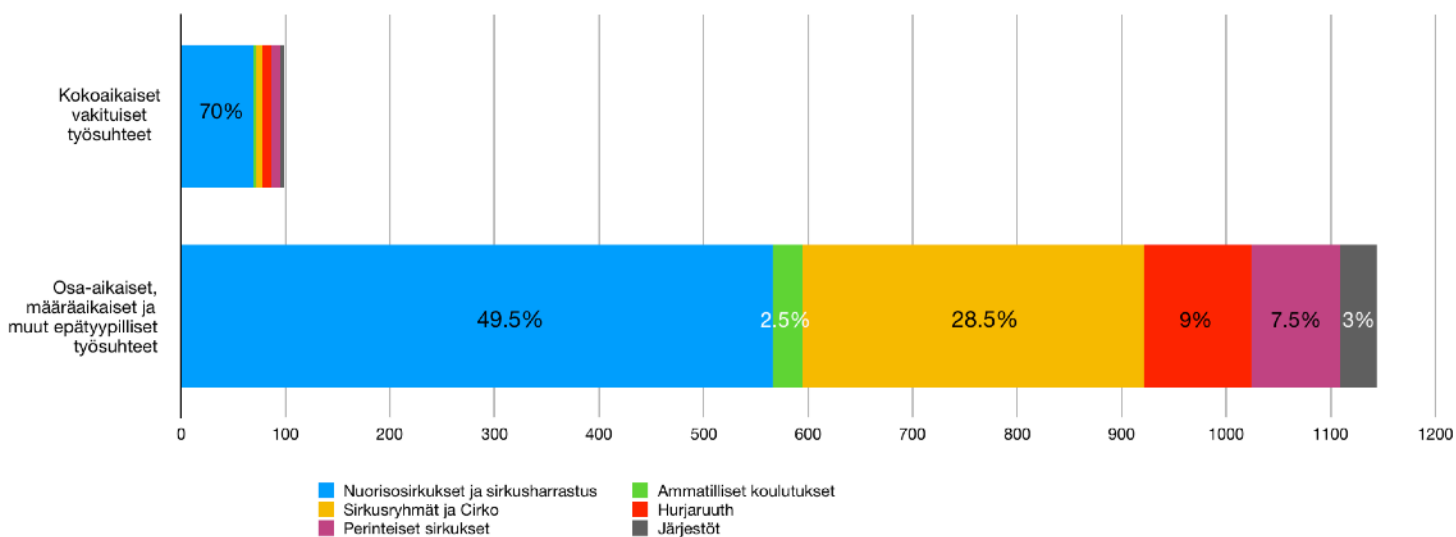
2.7. Sirkusala työllistäjänä vuonna 2017

Kokonaisuudessaan sirkusalalla toimivat työnantajat, joilta saatiin tietoa työntekijöistä, tarjosivat **1243** työsuhdetta vuonna 2017. Kokoaikaisia työntekijöitä näistä oli yhteensä **99**: nuorisosirkuksissa ja muissa sirkusharrastusyhteisöissä **69**, sirkusalan ammatillisissa koulutuksissa **3**, sirkusryhmissä ja Cirko – Uuden sirkuksen keskuksessa **6**, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa **8**, perinteisissä sirkuksissa **9** ja sirkusalan järjestöissä **4**.

Määräaikaisia, osa-aikaisia tai muissa epätyypillisissä työsuhteissa työskennelleitä työntekijöitä oli yhteensä **1144**: nuorisosirkuksissa ja muissa harrastustoimintaa antavissa kouluissa **566**, ammatillisissa koulutuksissa **29**, sirkusryhmissä ja Cirko – Uuden sirkuksen keskuksessa **326**, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa **103**, perinteisissä sirkuksissa **85**, ja sirkusalan järjestöissä **35**.

Kerätystä tiedosta ei ole mahdollista tarkistaa päällekkäisyyksiä, toisin sanoen sama henkilö on voinut työskennellä vuoden aikana useammassa organisaatiossa ja työllistyä esimerkiksi esiintyjänä ja opettaja-

na tai opettanut useammassa kuin yhdessä sirkuskoulussa. Työsuhteiden kokonaislukumäärä ei siis kerro sirkusalalle työllistyneiden ammattilaisten lukumäärää, vaan se kertoo työtilaisuuksien lukumäärän. Kerätyt tiedot auttavat kuitenkin muodostamaan viitteellistä kuvaa sirkusalan volyymista Suomessa.

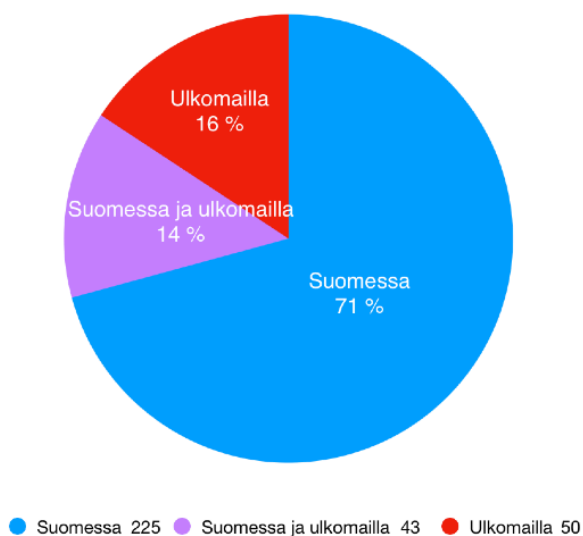

Kuva 3. Sirkusalan työtilaisuudet 2017. Kaikki yhteensä 1243 työsuhdetta.

3. Sirkusalan ammatillisen koulutuksen saaneet

Suomessa toimi vuonna 2017 kaksi sirkusalan ammatillista koulutusta tarjoavaa oppilaitosta. Keräsimme tietoa Koulutuskeskus Salpauksesta sekä sitä edeltäneestä Lahden käsi- ja taideteollisesta oppilaitoksesta vuosina 1997–2017 valmistuneiden suomalaisten määrästä sekä Turun Ammattikorkeakoulun Taideakatemian sirkuskoulutuksesta ja sitä edeltäneestä Turun taiteen ja viestinnän oppilaitoksesta vuosina 1994–2017 valmistuneiden oppilaiden määrästä. Lisäksi kartoitimme ulkomaisissa ammatillisissa sirkuskouluissa opiskelleiden suomalaisten määrää. Sirkuksen tiedotuskeskus on kerännyt tietoa ulkomaisissa sirkuskouluissa opiskelleista suomalaisista ja ne päivitettiin mm. Lahden ja Turun kouluista saaduilla tiedoilla. Laskelmaan otimme mukaan vuonna 2017 Suomessa asuneet ulkomaalaistaustaiset sirkustaiteilijat. Otimme huomioon päällekkäisyydet useamman koulutuksen suorittaneiden henkilöiden kohdalla.

Selvitystyön tuloksena identifioimme **318** suomalaista tai Suomessa vaikuttavaa ulkomaalaista sirkusalan ammattilaista, jotka ovat saaneet sirkusalan ammatillista koulutusta.

Kuva 1. Sirkuksen ammatillisen koulutuksen saaneet vuoteen 2017 mennessä. Kaikki yhteensä 318

ta. Kotimaisista koulutuksista oli valmistunut yhteensä 264 henkilöä. Lisäksi 4 sirkusammattilaisena toimivaa henkilöä oli opiskellut alaa Suomessa, muttei valmistunut. Ulkomailla sirkusalan ammatillisia opintoja oli suorittanut 93 henkilöä. Heistä 43 oli opiskellut alaa myös Suomessa. (Kuva 1)

4. Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017

Sirkuksen tiedotuskeskus ja Suomen Nuorisosirkusliitto toteuttivat helmi-maaliskuussa 2018 kyselyn, joka suunnattiin Suomessa sirkusalalla toimiville henkilöille sekä suomalaisille sirkusalan ammattilaisille, jotka työskentelevät ulkomailla. Kysely oli tarkoitettu kaikissa sirkusalan ammateissa työskenteleville. Kyselyyn saattoi vastata nimettömänä.

Kysely suunniteltiin Riikka Åstrandin (2010) ja Merja Heikkisen (1999) selvityksissään käyttämien kyselyiden pohjalta. Tavoitteena oli tuottaa vertailukelpoista informaatiota edeltäneisiin selvityksiin nähden. Kyselyssä käytettiin suomen ja englanninkielisiä lomakkeita. Kyselylomakkeet ovat raportin liitteenä.

4.1. Kyselyn toteutus

Sähköinen kyselylomake oli auki 27 päivän ajan 20.2.-19.3.2018. Kyselyn vastaajien oli mahdollista osallistua arvontaan, mikä edellytti yhteystietojen jättämistä. Arvonnan palkintoina jaettiin 50 euron arvoinen lahjakortti sirkusvälineitä myyvään verkkokauppaan sekä neljä kirjapalkintoa. Kyselystä viestitettiin kohde-ryhmälle Sirkuksen tiedotuskeskuksen ja Suomen Nuorisosirkusliiton uutiskirjeissä ja sosiaalisen median kanavissa.

Kyselyn kokonaisjoukko muodostui 663 henkilöstä seuraavasti: Sirkuksen tiedotuskeskus lähetti kyselyn sähköpostitse 494 henkilölle, joiden yhteystiedot poimittiin Sirkuksen tiedotuskeskuksen ja Suomen Nuorisosirkusliiton osoiterekistereistä. Muistutusviestejä lähetettiin sähköpostitse kaksi kertaa. Neljä henkilöä pyysi linkin kyselyyn sähköpostilla tiedotuskeskukselta. Kyselylinkkiä jaettiin myös suljetussa Facebook-ryhmässä "Sirkusopettajat ja -ohjaajat", missä se tavoitti 54 henkilöä, jotka eivät olleet mukana edellisissä sähköpostilähetyksissä. Sirkuksen tiedotuskeskus pyysi myös esittävien taiteiden järjestöjä, joiden jäsenistössä on sirkusalan ammattilaisia, välittämään tietoa kyselystä. Tällaisia ovat Suomen Taikapiiri, Esittävät taiteilijat ry ja Suomen taikurit. Suomen Taikapiiri välitti kyselyn sähköpostilla 28 aktiivisesti esiintyvälle jäsenelleen ja Esiintyvät taiteilijat ry välitti kyselyn sähköpostilla 85 jäsenelleen.

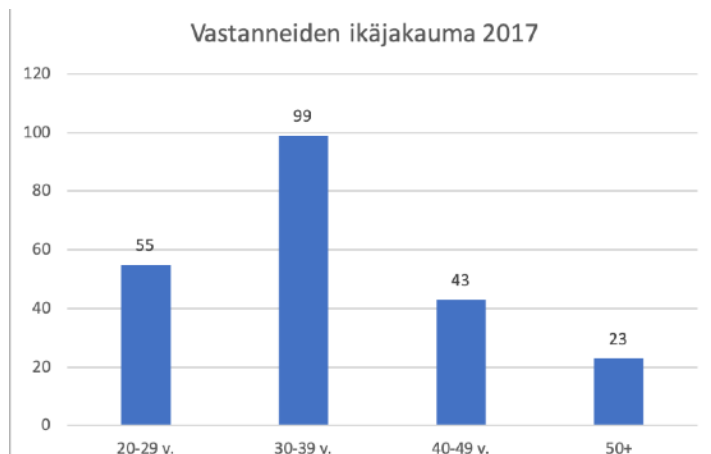
4.2. Vastaajat

Kyselyyn saapui 247 vastausta. Kolmelta vastaajalta oli tullut kaksi samanlaista vastausta. Vastaajien kokonaismäärä oli 244 ja vastausprosentti 37%. Englanninkielistä lomaketta käytti neljä vastaajaa ja suomenkielistä 240. Vastaajista 15 oli sirkusalan opiskelijoita, joista kolme toimi opiskelun ohessa ammattilaisina. 12 opiskelijan lisäksi 12 vastaajaa ei työskennellyt ammattilaisena sirkusalalla tai ei saanut toimeentuloa sirkusalalta vuonna 2017. Vastaajista 220 oli sirkusalan ammattilaisia tai sirkusalalle työllistyviä henkilöitä. Raportissa käsitellään tästä eteenpäin tätä **220** ammattilaisen joukkoa "vastaajina".

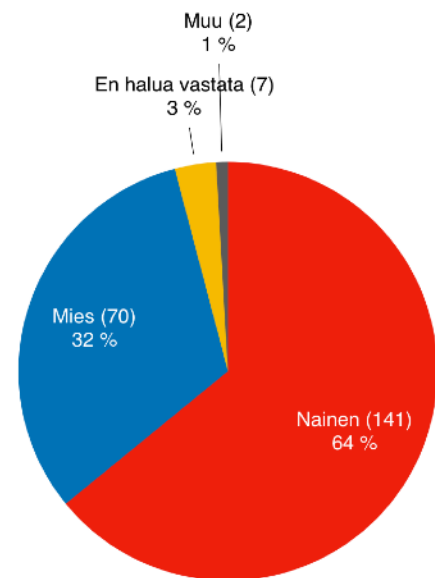
4.3. Perustietoa kyselyyn vastanneista ammattilaisista

4.3.1. Ikä ja sukupuoli

Kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 37 vuotta. Nuorin vastaajista on syntynyt vuonna 1997 ja vanhin vuonna 1954. Suurin määrä vastauksia (45%) tuli 30-39 -vuotiailta, seuraavaksi eniten vastauksia (25%) tuli 20-29 -vuotiailta. Viidesosa vastaajista oli 40-49 -vuotiaita (43 vastausta, 19,5%) ja yli 50-vuotiaita oli 10,5 % vastaajista (23 vastausta). Vastaajissa ei ollut alle 20-vuotiaita tai he olivat opiskelijoita vuonna 2017, eivätkä näin lukeutuneet ammattilaisiin. (Kuva 4)

Kuva 4. Vastaajien ikäjakauma.

● Nainen (141) ● Mies (70) ● En halua vastata (7) ● Muu (2)

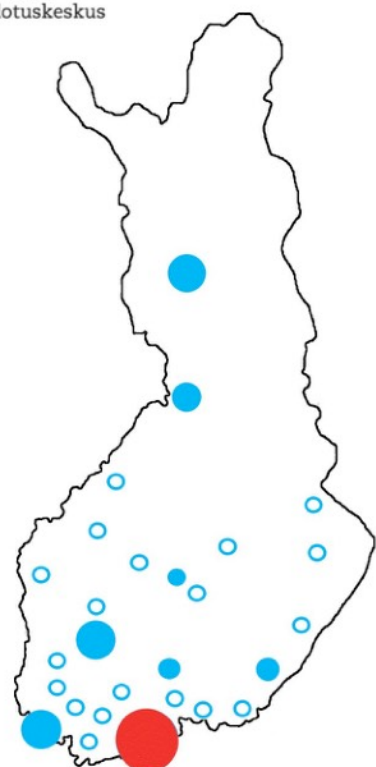
Kuva 5. Vastaajien sukupuoli.

4.3.2. Maantieteellinen jakauma

Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Vantaa, Espoo, Kauniainen) asui 40.5 % vastaajista (89 vastaajaa). Muista Suomen kaupungeista eniten vastaajia asui Tampereella (22), Turussa (16), Rovaniemellä (13) ja Lahdessa (10). Muun kotimaisen paikkakunnan ilmoitti asuinpaikakseen 47 vastaajaa. Ulkomaisen paikkakunnan ilmoitti asuinpaikakseen 21 vastaajaa (9.5%). Kaksi vastaajaa ei kertonut asuinpaikkaansa. Vastaajien asuinpaikan maantieteellistä jakautumista Suomessa on kuvattu oheisessa kartassa.

Suomen lisäksi vastaajat asuivat kymmenessä Euroopan maassa. Maat lueteltuna vastausmäärien mukaisessa järjestyksessä: Ranska, Iso-Britannia, Saksa, Ruotsi, Espanja, Belgia, Alankomaat, Sveitsi, Itävalta ja Viro.

● Sirkuksen
Tiedotuskeskus

Kuudessa vastauksessa ilmoitettiin kaksi maata tai kaksi kotimaan paikkakuntaa asuinpaikaksi. Tässä selvityksessä ne on laskettu ensimmäisen vaihtoehdon mukaan. Liikkuva elämäntapa ja ammatillisen toiminnan jakautuminen useiden kaupunkien ja maiden välille on sirkusalalla luonteenomaista.

4.3.3. Toimivuodet sirkusalalla

Valtaosa vastanneista (142 vastaajaa, 65 %) oli toiminut sirkusalalla enintään 10 vuotta. Yli 10 vuotta alalla toimineiden osuus oli vastaavasti 35% vastaajista. Vastaajista 30% (67 vastaajaa) oli toiminut alalla 6–10 vuotta. (Kuva 7)

Jos vastaajien sukupuolta tarkastellaan toimivuosien mukaan jaoteltuna, nähdään että miesten lukumäärä eri toimivuosiluokissa on melko tasainen. Naisten lukumäärä enintään 10 vuotta alalla toimineiden joukossa on huomattavasti suurempi kuin yli 10 vuotta alalla toimineiden joukossa. (Kuva 8)

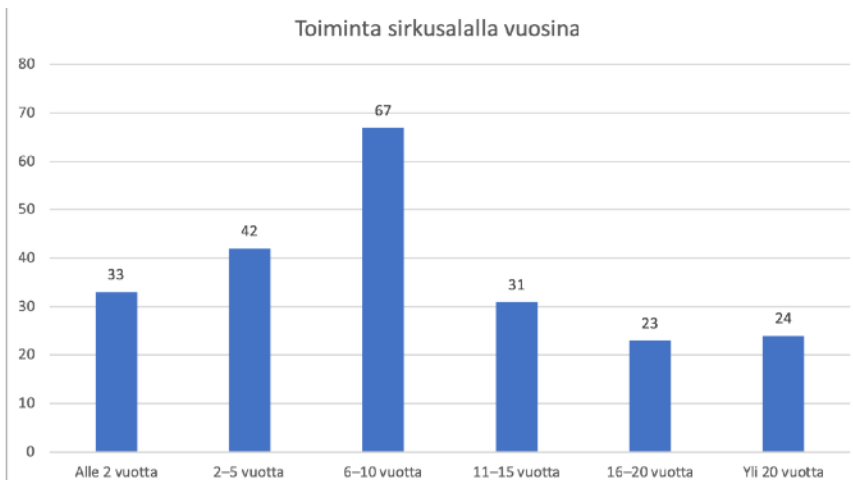
4.4. Sirkusalan koulutus

Vastanneista 220 sirkusalan ammattilaisesta 192 toimi taiteellisissa tai pedagogisissa tehtävissä. Heistä 69%:lla (133) oli sirkusalan ammatillinen koulutus ja 31% (59) toimi ilman sirkusalan ammatillista koulutusta. Ilman sirkusalan koulutusta toimineista kolmella neljäsosalla oli ammatillinen koulutus toiselta alalta.

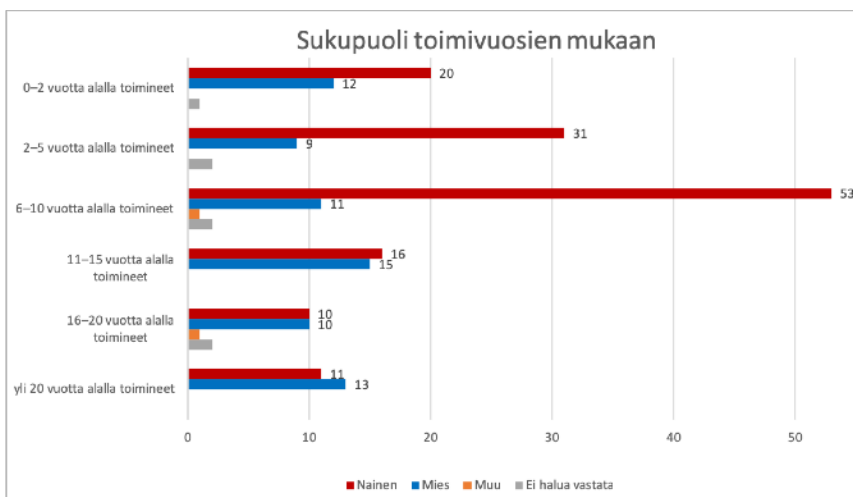
Vastaajissa oli viisi muun alan taiteilijaa tai teknistä vastuuhenkilöä, jotka työllistyvät sirkusalalle sekä 23 henkilöä, jotka työskentelivät sirkusalan tuotannollisissa tai hallinnollisissa tehtävissä. Heillä oli muu kuin sirkusalan koulutus.

Sirkusalan ammatillisen koulutuksen saaneista vastaajista 111 henkilöllä oli Suomessa hankittu sirkusalan ammatillinen koulutus tai koulutukset. Ulkomailla hankittu ammatillinen koulutus 47 henkilöllä. Vastanneista 25:llä oli tutkinto sekä Suomesta että ulkomailta.

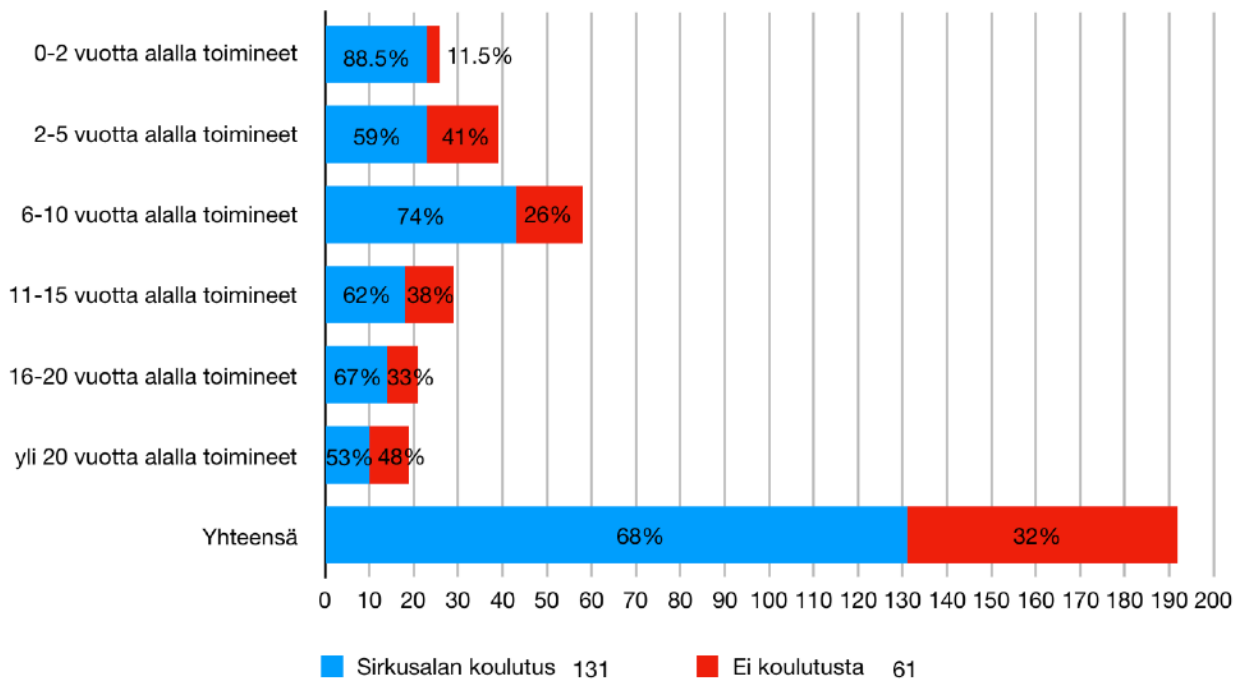
Kun tarkastellaan taiteellisissa ja pedagogisissa tehtävissä toimineiden 192 vastaajan koulutustaustaa toimivuosien mukaan jaoteltuna, nähdään että alle 2 vuotta alalla toimineissa on vähiten kouluttamattomia ja yli 20 vuotta alalla toimineissa koulututtamattomia on suhteessa enemmän. (Kuva 9)

Kuva 7.

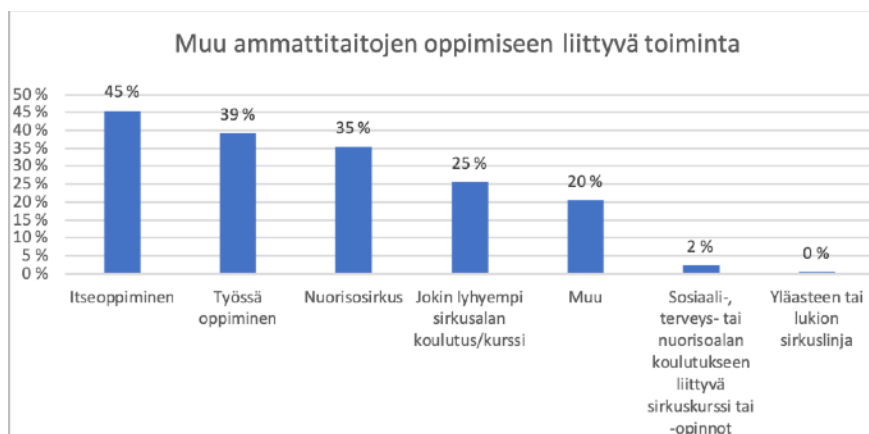
Kuva 8.

Kuva 9. Koulutus: Taiteellisissa ja pedagogisissa tehtävissä toimineiden henkilömäärä jaoteltuna toimivuotosten mukaan.

4.5. Muu sirkusosalalla toimimista tukeva koulutus- ja harrastustoiminta

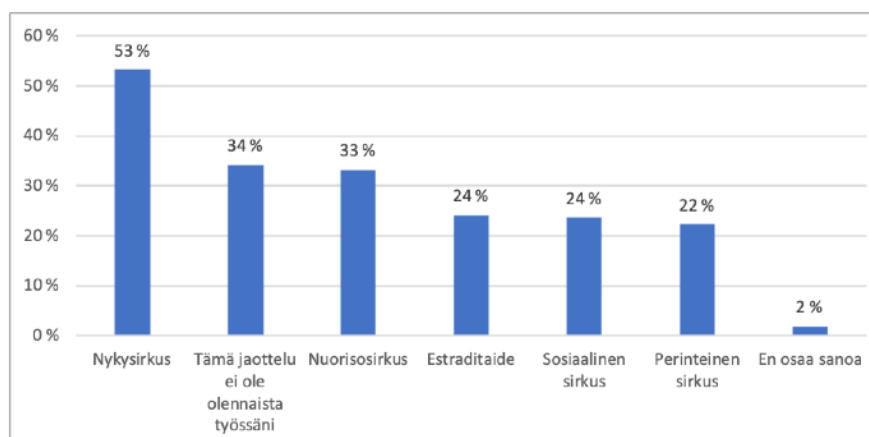
Itseoppiminen (45% vastaajista), työssä oppiminen (39% vastaajista) sekä nuorisosirkus harrastus (35% vastaajista) olivat suosituimmat vaihtoehdot, kun kysyttiin muuta sirkusalaan tukevaa toimintaa kuin opiskelua. Sirkusalan lyhyemmät koulutukset ja kurssit -vaihtoehdon oli valinnut 25 % vastaajista. Lisäksi lukuisia yksittäisiä vastauksia saatiin kategoriassa "muu". (Kuva 10)

Kuva 10. Muu ammattitaitojen oppimiseen liittyvä toiminta. Monivalintakysymys. Yhteensä 371 vastausta 220 vastaajalta.

4.6. Toimenkuva

Identifioimme sirkuksen osa-alueiksi nykysirkuksen, perinteisen sirkuksen, estraditaiteen, nuorisosirkuksen ja sosiaalisen sirkuksen. Kysyimme monivalintana millä osa-alueella (alueilla) vastaaja koki toimivansa. Kysymyksessä saattoi myös valita vaihtoehdon "edellä oleva jaottelu ei ole olennaista työssäni". Vastausten jakauma suhteessa vastaajien määrään on viereisessä kaaviossa. (Kuva 11)

Kuva 11. Sirkuksen osa-alueet. Monivaintakysymys. Yhteensä 423 vastausta 220 vastaajalta.

Sirkusalan toiminta on monimuotoista ja sirkusalan ammattilaisten toimenkuvat ovat usein vaihtelevia ja monipuolisia. Lähes puolet vastaajista (43%) kertoi kuitenkin toimivansa vain yhdellä sirkuksen osa-alueella. Saman verran (43%) vastaajia kertoi toimivansa kahdella tai useammalla sirkuksen osa-alueella. Kolmannes vastaajista (34%) kertoi, että huolimatta siitä toimiiko yhdellä tai useammalla sirkuksen osa-alueella jaottelu ei ollut heidän työssään olennaista.

Sirkusalan toimeenkuvaa kysyttäessä oli vastaajan mahdollista valita useampi vaihtoehto. Vastaajista 152 valitsi useamman kuin yhden toimen. Vain yhden toimen valitsi 68 vastaajaa. Sirkuskentällä työskentelyn monialaisuus kuvastuu vastauksissa.

Kun kysyttiin vapaasti vastattavalla kysymyksellä työnimikeitä, saatiin tulokseksi 85 erilaista nimeä. Suosituimpia olivat sirkustaiteilija, opettaja, sirkusartisti, ilma-akrobaatti, tuottaja, taikuri, ohjaaja, sirkusopettaja ja sirkusohjaaja. Nimikkeistä moni oli keskenään samankaltaisia.

Kaikkiaan 220 vastauksessa työnimikeitä mainittiin 298 kertaa. Niistä noin puolet (145 mainintaa, 49%) liittyi esiintymiseen, nimikkeinä edellä mainittujen lisäksi mm. alamies, hiuksistaroikkuja, interprète, jalkajonglööri, jonglööri, klovni, lentäjä, nuorallatanssija, taikuri, vannetanssija. Opettamiseen liittyviä nimikkeitä mainittiin 69 kertaa (23%), nimikkeinä sirkusohjaajan ja -opettajan lisäksi mm. harrastajavastaava, koulutusvastaava, taidekasvattaja, tuntiopettaja, tutkintovastaava, varhaisopetuksen vastuupettaja. Lisäksi ohjaaja mainittiin 14 kertaa, mutta vastauksista ei käy ilmi, milloin sillä tarkoitetaan esityksen ohjaamista ja milloin opettamistyötä. Sirkusohjaaja on yleisesti käytössä oleva nimitys liittyen opettamiseen nuorisosirkuksissa (eng. instructor). Sirkuksen soveltavaan käyttöön liittyviä nimikkeitä mainittiin viisi kertaa, nimikkeinä sosiaalisen sirkuksen ohjaaja tai opettaja, taidefasilitaattori ja yhteisötaiteilija. Taiteellinen johtaja tai sirkustirehtööri mainittiin vastauksissa kahdeksan kertaa. Tuotannolliseen ja hallinnolliseen työhön liittyviä nimikkeitä mainittiin 32 kertaa, nimikkeinä mm. toiminnanjohtaja, tuottaja, projektikoordinaattori, rehtori, talouspäällikkö. Muihin taidealoihin liittyviä nimikkeitä mainittiin 16 kertaa, nimikkeinä mm. koreografi, lavastaja, musiikkiäänieditoija, näyttelijä, pukusuunnittelija, puvustaja, säveltäjä, tanssitaiteilija ja -opettaja, valosuunnittelija.

4.7. Toimeentulo ja työtilanne

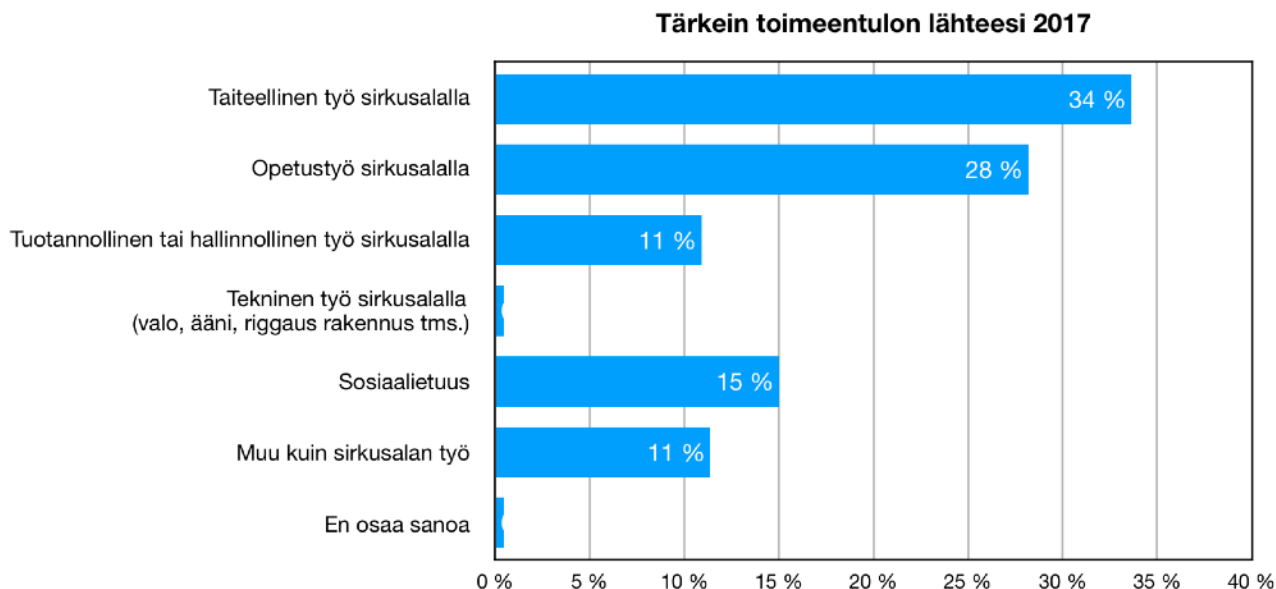
4.7.1. Tärkein toimeentulon lähde

Kysymykseen tärkeimmästä toimeentulon lähteestä saattoi valita vain yhden vastauksen. Kysymyksen ohjeessa selitettiin, että tuloa ovat yhtäläillä palkkatyöstä saatu tulo, palkkiot tai apuraha. Kysymyksessä ei määritetty sitä, mitä tärkeydellä tarkoitettiin – taloudellista vai sisällöllistä merkittävyyttä.

Kolmannes vastaajista (34%) kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen taiteellisen työn sirkusalalla. Ylineljännes vastaajista (28%) kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen opetustyön sirkusalalla. Tuotannollisesta tai hallinnollisesta työstä sai toimeentuloa 24 vastaajaa (11%). Yhteensä 161 vastaajaa (73%) kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen työn sirkusalalla.

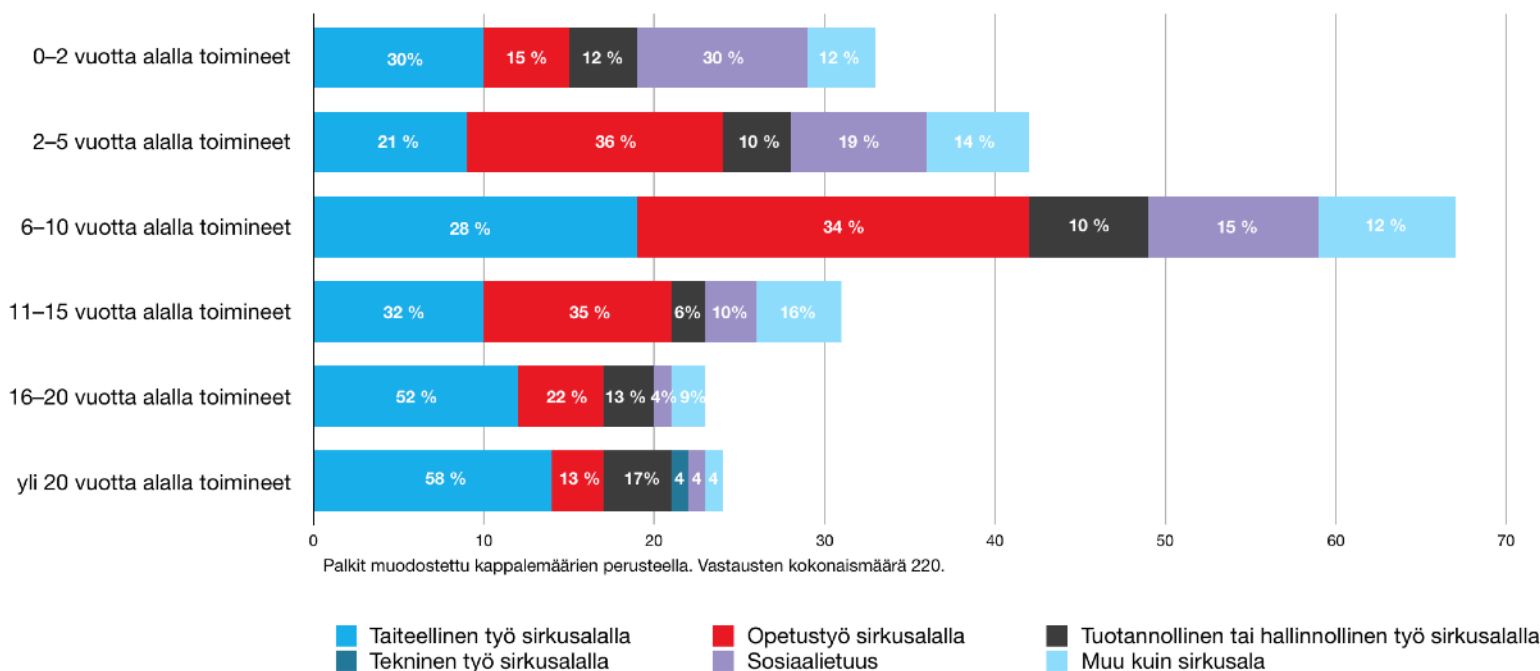
Sosiaalietuus oli tärkein toimeentulon lähde 15%:lle ja 11% vastaajista kertoi tärkeimmäksi toimeentulon läh-

teekseen muun kuin sirkusalan työn. Neljäsosalle (26%) vastaajista sirkusala ei siis tarjonnut tärkeintä toimeentulon lähdettä. (Kuva 12)

Kuva 12.Tärkein toimeentulon lähde. Vastausten kokonaismäärä 220.

Kun vastaukset ryhmitellään sen suhteen, kuinka kauan vastaaja on toiminut alalla, nähdään, missä tehtävissä eri ikäpolvien ammattilaiset toimivat. (Kuva 13)

Kuva 13. Tärkein toimeentulon lähde jaoteltuna toimivuositain.

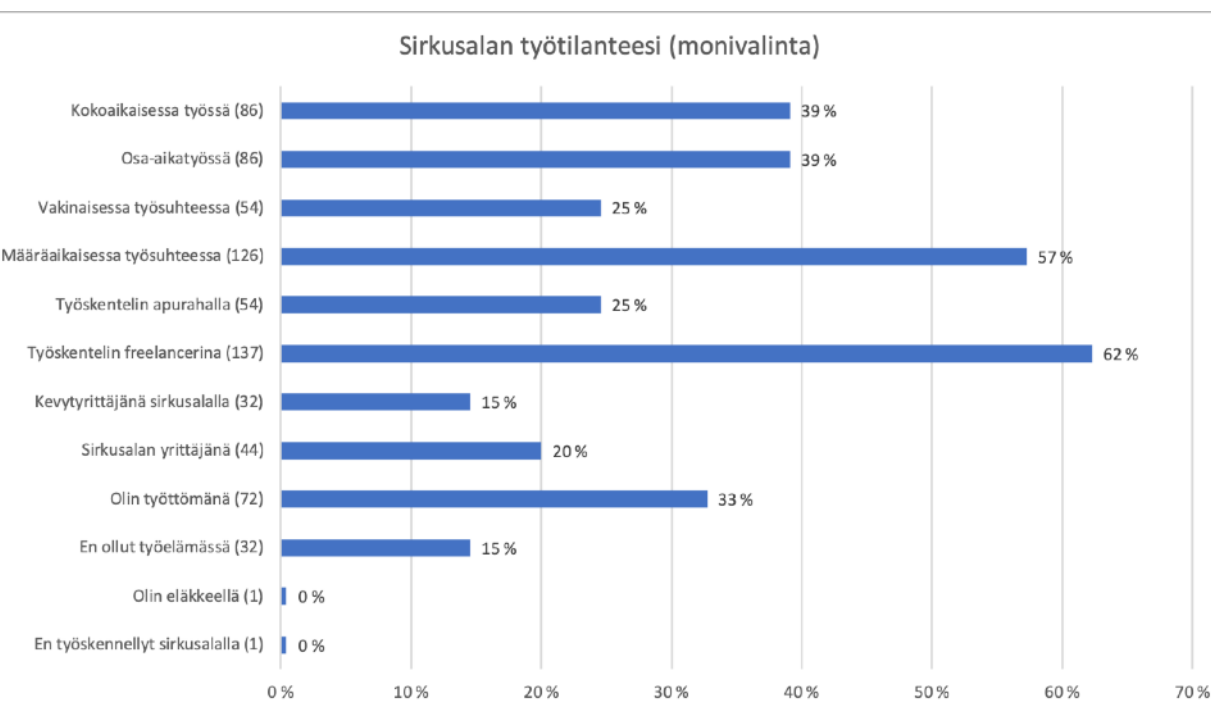
Taiteellisen työn, opetustyön sekä tuotannollisen ja hallinnollisen työn, muun kuin sirkusalan työn ja sosiaalietuuden osuus tärkeimpänä toimeentulonlähteenä jakautui kaikissa toimivuositiloissa melko tasaisesti ja

jokseenkin samoissa suhteissa. Kahdessa pisimpään alalla toimineiden luokassa, eli yli 16-vuotta alalla toimineiden joukossa, taiteellisen työn oli valinnut tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen yli puolet vastaajista. Koko vastaajajoukossa oli opetustyö merkitty tärkeimmäksi toimeentulonlähteeksi 28% vastauksista, mutta toimivuositain jaoteltaessa nähdään, että opetustyön merkitys toimeentulonlähteenä laskee pisimpään alalla toimineiden kohdalla. Sosiaalietuuden osuus tärkeimpänä toimeentulon lähteenä on suurempi enintään 10 vuotta alalla toimineilla kuin yli 10 vuotta alalla toimineilla. Vastikään sirkusalalle valmistuneista (0-2 vuotta alalla toimineet) 30% kertoi sosiaalietuuden olevan tärkein toimeentulon lähde. Sosiaalietuuden merkityksen osuus laskee toimivuosien kertyessä. (Kuva 13)

4.7.2. Työtilanne sirkusalalla

Sirkusalan työtilannetta kysyttiin monivalintakysymyksellä, sillä vuoden aikana voi työtilanne ja työsuhteiden laatu vaihdella paljonkin.

Suurin osa vastaajista (62%) kertoi toimineensa sirkusalalla freelancereina. Valtaosa työsuhteista (57 %) oli määräaikaisia. Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli neljäsosa (25%) vastaajista. Vakituksessa työsuhteessa toimineet tekivät useimmiten opetustyötä tai toimivat tuotannollisissa ja hallinnollisissa tehtävissä nuorisosirkuksissa ja alan järjestöissä. Työttömyyttä kertoi kokeneensa kolmannes vastaajista (33%). (Kuva 14)

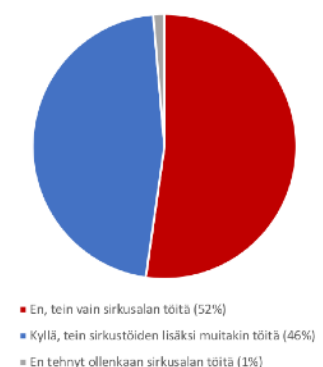

Kuva 14. Monivalintakysymyksessä yhteensä 725 vastausta 220 vastaajalta.

4.7.3. Työskentely sirkusalan ulkopuolella

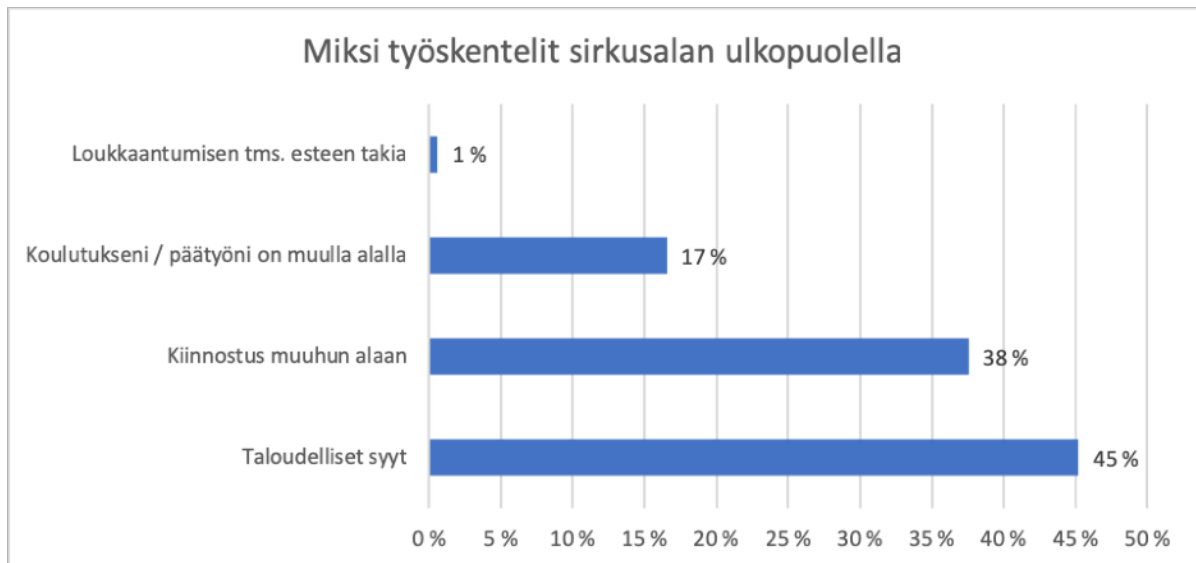
Vastaajista 52% työskenteli vain sirkusalalla. Myös sirkusalan ulkopuolella kertoi työskentelevänsä 46% vastaajista. 1% ei tehnyt ollenkaan sirkusalan töitä vuonna 2017. (Kuva 15)

Työskentelitkö sirkusalan ulkopuolella vuonna 2017

Kuva 15.

Kysymykseen sirkusalan ulkopuolella työskentelystä tuli 157 vastausta 220 vastaajalta. Yleisin syy työskentelyyn sirkusalan ulkopuolella oli taloudellinen (32%). Seuraavaksi eniten muulla alalla työskentelyyn vaikutti kiinnostus muuhun alaan (27%). Vastaajista 12% :lla oli koulutus tai päätyö muulta alalta. Loukkaantumisen tai muun esteen vuoksi muulla alalla työskenteli vain 0,5% vastaajista. (Kuva 16)

Kuva 16. Monivalintakysymyksessä yhteensä 157 vastausta 220 vastaajalta.

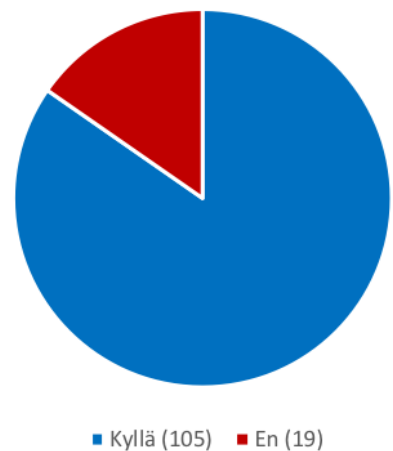
4.7.4. Palkaton työ

Lähes puolet vastaajista (48%) kertoi tehneensä palkatonta työtä sirkuslalla. (Kuva 17)

Tyypillisesti palkatonta työtä mainittiin olleen säännöllinen omaa sirkusteknistä osaamista ylläpitävä ja kehittävä harjoittelu, uuden teoksen tai projektin sirkustekniikan harjoittelu ja luomistyö tai taiteellinen työ. Lisäksi palkatonta työtä sisältyi teoksen, tapahtuman tai organisaation (yhdistys, nuorisosirkus tms.) tuotannolliseen ja hallinnolliseen työhön. Palkattomana työnä mainittiin myös teoksen, organisaation tai hankkeen (esim. tapahtuman tai festivaalin) ylläpitävä työ, kuten roudaus-, riggaus-, huoltotyö yms. Osa vastanneiden palkattomasta työstä oli vapaaehtois- tai talkootyötä, luottamustoimia tai opintoihin tai työhön liittyvää harjoittelua.

Vastauksissa nousi esille projekti- tai hankekohtaisten apurahojen merkitys palkattoman työn suhteen. Apurahat riittävät vain välttämättömien kulujen kattamiseen tai vain palkan maksamiseen esiintymisistä, jolloin kaikki muu esityshankkeeseen liittyvä työ tehdään palkattomasti:

Teitkö palkatonta työtä sirkusalalla vuonna 2017

Kuva 17.

“Taiteellisesta työstä suurin osa (70-80%) on palkatonta, ja sitä se suurimmaksi osaksi on. Palkka tulee vasta esiintymispalkkioiden myötä, apurahoista ei riitä työskentelyn palkkaamiseen kuin pieni osa. Myös merkittävä osa (30-50%) hallinnollisesta sekä tuotannollisesta työstä on palkatonta.”

“Teoriassa kaikki sirkustaitelijat tekevät myös palkatonta työtä sillä harvoin maksetaan palkkaa harjoittelemisesta tai esityksen kunnon ylläpidosta vaikka se työhön kuuluukin. Samoin myös toimistotyö on melkein 100% palkatonta vaikka itse miellän sen työksi. Ei se vapaa-aikaakaan ole..”

4.7.5. Työtilaisuudet ja työskentely ulkomailla

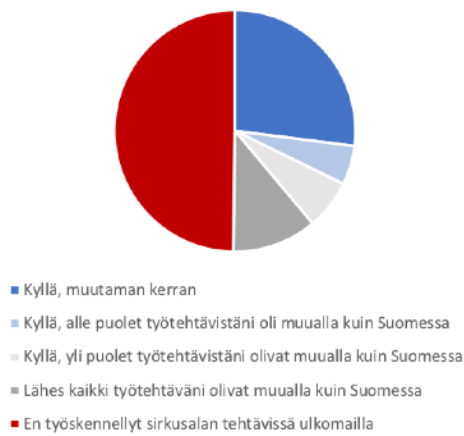
Sirkusalan organisaatiot ovat tyypillisesti taiteen vapaan kentän yhdistyksiä, sirkusryhmiä ja nuorisosirkusia. Niiden työllistävä vaikutus nousi esiin kysyttäessä tärkeimpiä työtilaisuuksien tarjoajia. Monivalintakysymyksessä annetuista 453 vastauksesta yhteensä 50 %:ssa oli mainittu tärkeimmäksi työtilaisuuksien tarjoajaksi järjestöt ja yhteistyöt, sirkusryhmät tai nuorisosirkukset.

Mahdollisuus saada tuloa esiintymisistä yritystilaisuuksissa ja juhlissa on myös merkittävä toimeentulon lähde sirkusalalla. Yksityisen sektorin keikat mainittiin tärkeimmäksi työtilaisuuksien tarjoajaksi 80 vastauksessa (17 % vastauksista).

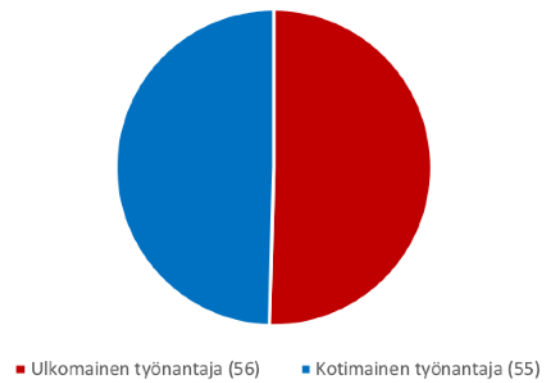
Taidelaitokset mainittiin tärkeänä työtilaisuuksien antajana vain 39 vastauksessa. Sirkusalalla ei ole yhtään valtionosuutta nauttivaa taidelaitosta. Sirkustaitelijat voivat osallistua vierailijoina teattereiden esitystuo-
tantoihin, mutta vuonna 2017 teatterit ja muut taidelaitokset eivät selvästikään nouseet merkittävään rooliin sirkusammattilaisten työllistäjinä. Perinteinen sirkus mainittiin merkittävimpänä työllistäjänä 8 vastauksessa. Tämän kyselyn vastaajista perinteinen sirkus työllisti 4 %.

Kuva 18.

Kuva 19.

Kuva 20.

Merkittävä osa sirkusalan työtilaisuuksista on ulkomailla, mikä käy ilmi kyselystä. Puolet vastaajista kertoi työskennelleensä sirkusalan tehtävissä ulkomailla vuonna 2017. Puolella tapauksista ulkomailla työskennelleillä oli ollut ulkomainen työnantaja ja toisella puolella kotimainen työnantaja.

Vastaajista 11% kertoi, että lähes kaikki heidän työtehtävänsä olivat muualla kuin Suomessa. Sama määrä vastaajia oli ilmoittanut myös asuinpaikakseen ulkomaan.

5. Yhteenveto

Selvityksessä kartoitettiin sirkusalan työllistävää volyymia keräämällä tietoa henkilökunnan määrästä alan suurimmilta työnantajilta, eli nuorisosirkuksilta ja muilta sirkusta harrastuksena opettavilta yhteisöiltä, sirkusalan ammattilaisia kouluttavilta oppilaitoksilta, valtion toiminta-avustusta saavilta sirkusryhmiltä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskukselta, Tanssiteatteri Hurjaruuthilta, perinteisiltä sirkuksilta sekä Sirkuksen tiedotuskeskukselta ja Suomen Nuorisosirkusliitolta sirkusalan järjestöinä. Selvityksen piiriin kuuluneet sirkusalan työnantajat tarjosivat vuonna 2017 yhteensä 1243 työsuhdetta.

Kokoaikaisten työntekijöiden osuus näistä oli 8%, eli yhteensä 99 työntekijää. Kokoaikaisia työntekijöitä vuonna 2017 oli 17 nuorisosirkuksessa tai muussa sirkusharrastusyhteisössä yhteensä 69 työntekijää, kahdessa sirkusalan ammatillisessa koulutuksessa yhteensä 3 työntekijää, kolmessa sirkusryhmässä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskuksessa yhteensä 6 työntekijää, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa 8 työntekijää, kahdessa perinteisessä sirkuksessa 9 työntekijää ja kahdessa sirkusalan järjestössä 4 työntekijää.

Osa-aikaisten, määräaikaisten ja muiden epätyypillisten työsuhteiden osuus työsuhteista oli 92% eli 1144 työsuhdetta. Määräaikaaisia, osa-aikaisia tai lyhyissä työsuhteissa työskennelleitä työntekijöitä kyselyyn osallistuneissa 43 nuorisosirkuksessa ja muussa sirkusharrastusyhteisössä oli yhteensä 566, kymmenessä sirkusryhmässä ja Cirko - Uuden sirkuksen keskuksessa yhteensä 326, Tanssiteatteri Hurjaruuthissa 103, kahdessa perinteisessä sirkuksessa 85, kahdessa ammatillisessa koulutuksessa 29 ja kahdessa sirkusalan järjestössä 35.

Työsuhteiden kokonaislukumäärä ei kuitenkaan kerro sirkusosalalle työllistyneiden ammattilaisten lukumäärää, sillä kerätyistä tiedoista ei ole mahdollista tarkistaa päällekkäisyyksiä. Toisin sanoen sama henkilö on voi-

nut työskennellä vuoden aikana useammassa organisaatiossa ja on voinut työllistyä esimerkiksi sekä esiintyjänä että opettajana. Kerätyt tiedot auttavat kuitenkin muodostamaan viitteellistä kuvaa sirkusalan työllistävistä volyymista Suomessa. Kuva täydentyy kun tarkastelemme myös sirkusalan ammatillisen koulutuksen saaneiden määrää sekä sirkusalan ammattilaisille suunnatun kyselyn tuloksia.

Sirkusalan koulutuksen saaneita koskevan selvitystyön tuloksena identifioimme 318 suomalaista tai Suomessa vuonna 2017 vaikuttanutta ulkomaalaista sirkusalan ammattilaista, jotka ovat saaneet sirkusalan ammatillista koulutusta. Suomessa toimivista kahdesta ammatillisesta koulutuksesta (Koulutuskeskus Salpauksesta sekä sitä edeltäneestä Lahden käsi- ja taideteollisesta oppilaitoksesta ja Turun Ammattikorkeakoulun Taideakatemian sirkuskoulutuksesta ja sitä edeltäneestä Turun taiteen ja viestinnän oppilaitoksesta) oli valmistunut vuosien 1994-2017 aikana yhteensä 264 henkilöä. Lisäksi neljä ammattilaisena toimivaa henkilöä oli opiskellut sirkusalaa Suomessa, muttei valmistunut. Ulkomailla sirkusalan ammatillisia opintoja oli suorittanut 93 henkilöä ja heistä 43 oli opiskellut alaa myös Suomessa, eli 50 henkilöllä oli sirkusalan koulutus vain ulkomailta.

Aiemmin sirkusalan toimijoiden määrää on sivuttu Merja Heikkisen (1999) ja Riikka Åstrandin (2010) kirjoittamissa Taiteen keskustoimikunnan julkaisemissa selvityksissä. Heikkisen tutkimuksessa kysely toimitettiin vuonna 1998 alan taiteilijajärjestöjen jäsenille yhteensä 134 henkilölle. Åstrandin vuonna 2008 toteuttaman kyselyn kohdejoukkoon kuului 205 sirkusalalle valmistunutta tai alaa tuolloin opiskellutta henkilöä. Kun vuonna 2017 laskimme sirkusalan koulutuksen saaneiksi 318 henkilöä, on taiteellisen ja/tai pedagogisen koulutuksen saaneiden määrä kasvanut vuosikymmenessä yli 100 hengellä. Myös itseoppiminen on yksi väylä sirkusalan ammattiin. Alalla työskentelee lisäksi muun kuin sirkusalan koulutuksen saaneita henkilöitä mm. hallinnollisissa ja tuotannollisissa sekä pedagogisissa tehtävissä. Alan kokonaiskuvaa tarkennettiin ammattilaisille suunnatulla kyselyllä.

Sirkuksen tiedotuskeskuksen ja Suomen Nuorisosirkusliiton toteuttama Suomessa sirkusalalla toiminnelle ja ulkomailla sirkusalalla työskennelleille suomalaisille suunnattu kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2018. Kysely oli tarkoitettu kaikissa sirkusalan ammateissa työskenteleville ja siihen saattoi vastata anonymisti. Lomakkeet olivat suomeksi ja englanniksi. Kyselyn kokonaisjoukoksi muodostui 663 henkilöä, vastaajien kokonaismäärä oli 244 ja vastausprosentti 37%. Vastaajista kuitenkin vain 220 oli sirkusalan ammattilaisia tai sirkusalalle työllistyviä henkilöitä. Näitä vastauksia käsitellään ohessa.

Vastanneiden keski-ikä oli 37 vuotta. Suurin määrä vastauksia (45%) tuli 30-39 -vuotailta, seuraavaksi eniten vastauksia (25%) tuli 20-29 -vuotailta. Pääosa vastaajista (40,5 %) asui pääkaupunkiseudulla. Ulkomailla asui 9,5% vastaajista. Valtaosa vastanneista (65 %) oli toiminut sirkusalalla enintään 10 vuotta ja vastaavasti 35% oli toiminut alalla yli 10 vuotta. Naisten lukumäärä enintään 10 vuotta alalla toimineiden joukossa on huomattavasti suurempi kuin yli 10 vuotta alalla toimineiden joukossa.

Vastanneista 220 sirkusalan ammattilaisesta 192 toimi taiteellisissa tai pedagogisissa tehtävissä. Heistä 133:lla oli sirkusalan ammatillinen koulutus ja 31% (59 henkilöä) toimi ilman sirkusalan ammatillista koulutusta. Ilman sirkusalan koulutusta toimineista kolmella neljäsosalla oli ammatillinen koulutus toiselta alalta. Vastaajista 45% kertoi harjoittaneensa itseopiskelua ja 39% työssäoppimista. Nuorisosirkustausta oli 35 %:lla vastaajista.

Sirkusalan toiminta on monimuotoista ja sirkusalan ammattilaisten toimenkuvat ovat usein vaihtelevia ja monipuolisia. Kyselyn vastauksissa mainittiin yhteensä 85 erilaista työnimikettä, joista suosituimpia olivat sirkus-taiteilija, opettaja, sirkusartisti, ilma-akrobaatti, tuottaja, taikuri, ohjaaja, sirkusopettaja ja sirkusohjaaja. Noin puolet kyselyvastauksissa annetuista työnimikkeistä liittyi esiintymiseen. Edellä mainittujen lisäksi näitä olivat mm. alamies, hiuksistaroikkuja, interprète, jalkajonglööri, jonglööri, klovni, lentäjä, nuorallatanssija, taikuri, vannetatanssija. Opettamiseen liittyviä nimikkeitä mainittiin 69 kertaa (23%) ja sirkuksen soveltavaan käyttöön liittyviä nimikkeitä mainittiin viisi kertaa. Taiteellinen johtaja tai sirkustirehtööri mainittiin vastauksissa kahdeksan kertaa. Tuotannolliseen ja hallinnolliseen työhön liittyviä nimikkeitä mainittiin 32 kertaa ja muihin taidealoihin liittyviä nimikkeitä mainittiin 16 kertaa (mm. koreografi, lavastaja, musiikki-äänieditoija, näyttelijä, pukusuunnittelija, puvustaja, säveltäjä, tanssitaiteilija ja -opettaja, valosuunnittelija).

Kolmannes vastaajista kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen taiteellisen työn sirkusalalla. 28% vastaajista kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen opetustyön sirkusalalla. Tuotannollisesta tai hallinnollisesta työstä sai toimeentuloa 11% vastaajista. Yhteensä 161 vastaajaa (73%) kertoi tärkeimmäksi toimeentulon lähteekseen työn sirkusalalla. Sosiaalietuus ja muu kuin sirkusalan työ oli tärkein toimeentulon lähde yhteensä 58:lle vastaajalle, eli neljäsosalle vastaajista sirkusala ei tarjonnut tärkeintä toimeentulon lähdettä.

Suurin osa vastaajista (62%) kertoi toimineensa sirkusalalla freelancereina. Valtaosa työsuhteista (57 %) oli määräaikaisia. Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli neljäsosa vastaajista. Vakituksessa työsuhteessa toimineet tekivät useimmiten opetustyötä tai toimivat tuotannollisissa ja hallinnollisissa tehtävissä nuorisosirkuksissa ja alan järjestöissä. Verrattaessa kyselyn vastauksia alan työnantajilta saatuihin tietoihin ovat ne varsin saman suuntaisia. Sirkusalan vakituiset kokoaikaiset työsuhteet liittyvät pääosin opetus- ja hallintotyöhön. Taiteellisissa tehtävissä työskenteleville on tarjolla lähes ainoastaan määräaikaisia työsuhteita. Epätyypillisten työsuhteiden osuus alan työsuhteista korostui sekä kyselyn vastauksissa että työnantajilta kerätyissä tiedoissa. Lähes puolet kyselyn vastaajista kertoi työskentelevänsä myös sirkusalan ulkopuolella. Työttömyyttä kertoi kokeneensa kolmannes vastaajista.

Vastaajista lähes puolet kertoi tehneensä palkatonta työtä sirkusalalla. Palkattomana työnä mainittiin sirkus-teknisen harjoittelun lisäksi uuden teoksen tai projektin harjoittelu sekä luomistyö tai taiteellinen työ. Palkatonta työtä sisältyi myös tuotannolliseen ja hallinnolliseen työhön sekä roudaus-, riggaus- ja huoltotyöhön tai muuhun ylläpitävään työhön. Osa palkattomasta työstä oli vapaaehtois- tai talkootyötä sekä luottamus-toimia. Kyselyn vastauksissa nousi esiin se, että apurahat eivät riitä kaikkeen tarvittavaan työhön. Usein rahoitus riittää vain esityskorvausten maksamiseen, jolloin kaikki muu esityshankkeeseen liittyvä työ tehdään palkattomasti.

Tärkeimpitä sirkusalan työtilaisuuksien tarjoajia kysyttäessä nousi vastauksissa esiin järjestöjen ja yhdistysten sekä sirkusryhmien ja nuorisosirkusten merkkiys. Niiden osuus monivalintakysymyksessä annetuista vastauksista oli 50%. Myös yksityisen sektorin keikat mainittiin 17% vastauksista. Merkittävä osa sirkusalan työtilaisuuksista on myös ulkomailla. Puolet vastaajista kertoi työskennelleensä sirkusalan tehtävissä ulkomailla vuonna 2017.

LIITTEET

Liite 1: Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017. Sirkuksen tiedotuskeskus. Kyselylomake.

Liite 2: Survey on engagement in the circus field in 2017. CircusInfo Finland. Kyselylomake.

Liite 3: Kysely henkilöstön määrästä 2017, Suomen Nuorisosirkusliitto. Kyselylomake.

LÄHTEET

Heikkinen Merja 1999. Sirkus ja estraditaiteilijat. Raportti kyselytutkimuksesta. Taiteen keskustoimikunnan Työpapereita-julkaisusarja http://www.taike.fi/documents/10162/76105/no_31.pdf

Åstrand Riikka 2010. Sirkusalan ammatillinen koulutus ja työelämä. Taiteen keskustoimikunnan Työpapereita-julkaisusarja http://www.taike.fi/documents/10162/76105/no_49.pdf

Cirko toimintakertomus 2017. [http://www.cirko.fi/uploads/files/CIRKO Toimintakertomus_2017.pdf](http://www.cirko.fi/uploads/files/CIRKO_Toimintakertomus_2017.pdf)

Sirkuksen tiedotuskeskus. Vuosikertomus 2017. <https://sirkusinfo.fi/hallinta/wp-content/uploads/2018/05/vuosikertomus-2017.pdf>

Julkaisemattomat lähteet:

Valtion toiminta-avustusta vuonna 2017 saaneiden sirkusryhmien toimintakertomukset ja tilinpäätöksen liitetiedot. Säilytyspaikka: Taiteen Edistämiskeskus.

Sirkuksen tiedotuskeskus: Tilinpäätös 2017.

LIITE 1: Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017

28.1.2019

Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017

Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017

Toivomme, että vastaat tähän kyselyyn huolimatta siitä, oletko toiminut vuonna 2017 sirkusalan ammattilaisena vai ei. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti, eikä henkilötietoja tai yksilöityjä tietoja julkasta.

Mikäli haluat lisätietoja tai haluat vastata kysymyksiin sähköpostilla, ota yhteyttä Sirkuksen tiedotuskeskukseen: johanna.makela@sirkusinfo.fi

*Pakollinen

Perustiedot

1. 1. Syntymävuosi *

2. 2. Sukupuoli *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Nainen
☐ Mies
☐ Muu
☐ En halua vastata

3. 3. Asuinpaikkakunta *

Jos asut ulkomailla, kerro myös maa (esimeriksi Tukholma, Ruotsi)

4. 4. Koetko olleesi sirkusalalla toimiva ammattilainen, opiskelija vai harrastaja vuonna 2017? *

Voit tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon ja antaa lisätietoja. Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Sirkusalan ammattilainen (esim. taiteilija, opettaja, tuottaja)
☐ Olen muun alan (esim. taide-, liikunta-, sosiaali- tai opetusalan) ammattilainen ja työskentelin aktiivisesti sirkusalalla
☐ Sirkusalan opiskelija
☐ Sirkusalan harrastaja
☐ En toiminut aktiivisesti sirkusalalla

5. Tarkenna edellistä vastaustasi, jos haluat:

6. 5. Kuinka kauan arvioit toimineesi ammattilaisena sirkusalalla? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ En ole toiminut lainkaan ammattilaisena sirkusalalla
☐ Alle 2 vuotta
☐ 2–5 vuotta
☐ 6–10 vuotta
☐ 11–15 vuotta
☐ 16–20 vuotta
☐ Yli 20 vuotta

7. Tarkenna edellistä vastaustasi, jos haluat:

Koulutus

8. 6.1. Sirkusalan ammatillinen koulutus (ilmoita kaikki) *

Muusta kuin sirkusalan koulutuksesta kysytään kohdassa 7. Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Koulutuskeskus Salpauksen sirkuslinja (SaSak)
☐ Lahden käsi- ja taideteollisen 1-v. estradikoulutus
☐ Turun AMK: Taideakatemia sirkuslinja
☐ Turun taiteen ja viestinnän oppilaitos (TuTvo)
☐ Sirkuskoulu ulkomailla
☐ Ei sirkusalan ammatillista koulutusta
☐ Muu: _____

9. 6.2. Muu sirkusalla toimimista tukeva koulutus- ja harrastustoiminta

*Voit kertoa sinulle tärkeimmistä kursseista ja/tai harrastustoiminnasta.
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Nuorisosirkus
☐ Yläasteen tai lukion sirkuslinja
☐ Jokin lyhyempi sirkusalan koulutus/kurssi
☐ Sosiaali-, terveys- tai nuorisosan koulutukseen liittyvä sirkuskurssi tai -opinnot
☐ Työssä oppiminen
☐ Itseoppiminen
☐ Muu: _____

10. 6.3. Tarkenna sirkusalan koulutustasi

Ilmoita koulun nimi, tutkintonimikkeesi ja valmistumisvuotesi, koulutuksen pituus ja/ tai anna muu kuvaus saamastasi koulutuksesta koimaassa ja/tai ulkomailia. (Voit kertoa myös kesken jääneestä koulutuksesta!)

11. 7. Muu ammatillinen koulutus *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Toisen asteen ammatillinen tutkinto
☐ AMK tutkinto
☐ Alempi korkeakoulututkinto (yliopisto)
☐ Ylempi korkeakoulututkinto (yliopisto)
☐ Ei muuta ammatillista koulutusta
☐ Muu: _____

12. Minkä alan tutkinto/opinnot?

Sirkusalan työ**13. 8. Millä sirkuksen osa-alueella tai alueilla koet toimivasi?**

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Nykysirkus
☐ Perinteinen sirkus
☐ Estraditaide
☐ Yllä oleva jaottelu ei ole olennaista työssäni
☐ Nuorisosirkus
☐ Sosiaalinen sirkus
☐ En osaa sanoa

14. 9. Mikä näistä kuvaa parhaiten sirkusalan työtäsi? *

*Valitse 1–3 parhaiten sopivaa nimikettä. Mieti nimenomaan työtäsi sirkusosalalla.
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Sirkustaiteilija/ sirkusartisti / esiintyvä taiteilija
☐ Sirkusohjaaja tai -opettaja (opettaminen)
☐ Apuohjaaja (opettaminen)
☐ Sosiaalisen sirkuksen toimija
☐ Koulutuksen tai opetuksen vastuuhenkilö
☐ Tuotanto- tai hallintohenkilö
☐ Taiteellinen johtaja
☐ Ohjaaja (näyttämöteosten tai esitysten ohjaaminen)
☐ Koreografi
☐ Esitysten muut kuin sirkusalan taiteelliset suunnittelijat (esim. säveltäjä, äänisuunnittelija, lavastaja, näyttämön visuaalinen suunnittelija, valo-suunnittelija, pukusuunnittelija tai puvustaja)
☐ Valo- tai videokuvaja
☐ Tekninen vastuuhenkilö, esim. näyttämöpäällikkö
☐ Tekninen työntekijä (valo, ääni, riggaus, rakennus tms.)
☐ Muu ylläpitävä työ (esim. lipunmyyjä, kioskin myyjä, siivooja, eläinten hoitaja jne.)
☐ En työskentele ollenkaan sirkusosalalla
☐ Muu: _____

28.1.2019

Kysely työskentelystä sirkusalalla vuonna 2017

15. 10. Työnimikkeesi?

Esimerkiksi: Jongloori / tuottaja / valosuunnittelija / opettaja

16. 11. Sirkusalan muut tehtävät

Voit kertoa sirkusalalla tekemästäsi vapaaehtoistyöstä tai luottamus tehtävistäsi.

Toimeentulo ja työnkuva

17. 12. Tärkein toimeentulon lähteesi vuonna 2017? *

Huom! Tulo voi olla palkkatyöstä saatua tuloa, palkkioita tai apurahaa.

Merkitse vain yksi solmio.

- ☐ Taiteellinen työ sirkusalalla
- ☐ Opetustyö sirkusalalla
- ☐ Tuotannollinen tai hallinnollinen työ sirkusalalla
- ☐ Tekninen työ (valo, ääni, riggaus rakennus tms.) sirkusalalla
- ☐ Muu kuin sirkusalan työ
- ☐ Sosiaalietuus (esim. työttömyyspäiväraha, työmarkkinatuki, opintotuki, perhe-etuudet, sairauspäiväraha jne.)
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muu: _____

18. 13. Kuvaavatko seuraavat väittämät sirkusalan työtilannettasi vuonna 2017? *

Valitse kaikki väittämät, jotka sopivat. Vastaus tarvitaan joka riville.

Merkitse vain yksi solmio riviä kohden.

	Kyllä	Ei
Olin kokoajaisessa työssä sirkusalalla	☐	☐
Olin osa-aikatyössä sirkusalalla (esim. 50% kokoajaisen työajasta)	☐	☐
Toimin vakinaisessa työsuhteessa sirkusalalla	☐	☐
Toimin määräajaisessa työsuhteessa sirkusalalla	☐	☐
Työskentein apurahalla sirkusalalla	☐	☐
Työskentein freelancerina sirkusalalla (työskentely verokortilla, usein useampi työnantaja)	☐	☐
Työskentein kevytyrittäjänä sirkusalalla (laskutus ilman y-tunnusta)	☐	☐
Työskentein sirkusalan yrittäjänä	☐	☐
Olin työttömänä	☐	☐
En ollut työelämässä (esim. opiskelu, äitiysloma, siviilipalvelus tms.)	☐	☐
Olin eläkkeellä	☐	☐
En työskennellyt ollenkaan sirkusalalla	☐	☐

19. 14.1. Työskentelitkö sirkusalan ulkopuolella vuonna 2017? *

Merkitse vain yksi solmio.

- ☐ Kyllä, tein sirkustöiden lisäksi muitakin töitä
- ☐ En, tein vain sirkusalan töitä
- ☐ En tehnyt ollenkaan sirkusalan töitä

20. 14.2. Miksi työskentelit sirkusalan ulkopuolella?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Taloudelliset syyt
- ☐ Kiinnostus muuhun alaan
- ☐ Loukkaantumisen tms. esteen takia
- ☐ Koulutukseni / päätyöni on muulla alalla
- ☐ Muu: _____

21. 15. Teitkö palkatonta työtä sirkusalalla vuonna 2017?

Jos teit palkatonta työtä sirkusalalla, kuvaile muutamalla sanalla mistä työ koostui ja kuinka merkittävä osa työajastasi se oli.

22. 16. Tärkeimmät sirkusalan työtilaisuuksien tarjoajat sinulle vuonna 2017? *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Yksityisen sektorin keikat (esim. yritystilaisuudet, juhlet)
- ☐ Variete- tai ravintolaohjelmistot (pidempiaikaiset kiinnitykset)
- ☐ Taideaiotokset (teatterit ym.)
- ☐ Kaupungit tai kunnat
- ☐ Järjestöt tai yhdistykset
- ☐ Sirkusryhmä
- ☐ Perinteinen sirkus
- ☐ Nuorisosirkus
- ☐ Oppilaitos
- ☐ Ei toimeksiantoja eikä työsuhteita
- ☐ En työskennellyt ollenkaan sirkusalalla
- ☐ Muu: _____

23. 17.1. Työskentelitkö sirkusalan tehtävissä ulkomailla vuonna 2017? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä, muutaman kerran
- ☐ Kyllä, alle puolet työtehtävistäni oli muualla kuin Suomessa
- ☐ Kyllä, yli puolet työtehtävistäni olivat muualla kuin Suomessa
- ☐ Lähes kaikki työtehtäväni olivat muualla kuin Suomessa
- ☐ En työskennellyt sirkusalan tehtävissä ulkomailla
- ☐ En työskennellyt ollenkaan sirkusalalla
- ☐ Muu: _____

24. 17.2. Jos työskentelit sirkusalalla ulkomailla, oliko työnantajasi:

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Kotimainen työnantaja (esim. oma firma tai sirkusryhmä)
- ☐ Ulkomainen työnantaja (työsopimus ulkomaisen työnantajan kanssa, esim. varieteet, kabareet)
- ☐ Muu: _____

25. Anna palautetta tästä kyselystä. Kerro näkemyksesi kyselyn tarpeellisuudesta ja toteuttamistavasta.

Yhteystiedot

Jos haluat jättää yhteystietosi mahdollisia yhteydenottoja varten tai haluat osallistua arvontaan, kerro yhteystietosi tällä lomakkeella tai lähetä tietosi sähköpostilla osoitteeseen johanna.makela@sirkusinfo.fi 15.3.2018 mennessä (viestin otsikoksi "arvonta").

Arvomme kaikkien 15.3.2018 mennessä vastanneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken kaksi kirjapalkintoa.

26. Nimi

27. Sähköpostiosoite / yhteystiedot

Palvelun tarjoaa

LIITE 2: Survey on engagement in the circus field in 2017.

28.1.2019

Survey on engagement in the circus field in 2017

Survey on engagement in the circus field in 2017

We ask you kindly to fill in the questionnaire even if you were not working as a circus professional in 2017. The data will be processed confidentially. Personalised data will not be published.

For inquiries or if you wish to answer the questionnaire by email, please contact CircusInfo Finland: johanna.makela@sirkusinfo.fi

*Pakollinen

Basic information

1. 1. Year of birth *

2. 2. Gender *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Female

☐ Male

☐ Other

☐ I don't want to answer this question

3. 3. Place of residence *

If you live outside of Finland, please tell the city and also the country (e.g. Stockholm, Sweden)

4. 4. Do you identify yourself as a professional, a student or an amateur in the field of circus in 2017 *

Choose all that apply and give additional information if needed.

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

☐ Circus professional (e.g. artist, teacher, producer)

☐ Professional of another field (e.g. art, sport, education, social work) and I was actively working in the circus field

☐ Circus student

☐ Circus amateur

☐ Not actively engaged in the circus field

5. Please give additional information:

6. 5. For how long have you been working in a circus profession? *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ I have not been working as a circus professional

☐ Less than 2 years

☐ 2–5 years

☐ 6–10 years

☐ 11–15 years

☐ 16–20 years

☐ More than 20 years

7. Please give additional information:

8. 6. If you are mostly working internationally, do you feel that you are part of the Finnish professional circus scene? *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Yes

☐ No

☐ Muu: _____

Education

9. 7.1. Education in circus (Please mention all) *

Education in other fields that circus will be asked in question nr 8.
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ No professional education in circus
- ☐ A professional circus education, in a school outside of Finland
- ☐ Turku University of Applied Sciences, circus education
- ☐ Turku Polytechnic (TuTvo) education for circus instructors
- ☐ Salpaus further education, circus education (SaSak)
- ☐ The Lahti school of arts and crafts, 1-year circus education
- ☐ Muu: _____

10. 7.2. Other educational or leisure activity that supports work in the circus field

Beneath you can tell us about the most important courses and/or leisure activity.
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Youth circus
- ☐ Circus education in an elementary school or in a high school
- ☐ Other short term course in circus
- ☐ Circus courses within a professional education in the field of social, healthcare or youth issues
- ☐ On-the-job learning
- ☐ Learning by doing
- ☐ Muu: _____

11. 7.3. Please, give additional information on your education in circus:

Mention the name of the school, your degree, length of the education and/or give other description on your circus education, whether or not in Finland. (You can also tell about an education not finished.)

12. 8. Other professional education *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ No other professional qualification
- ☐ Vocational upper secondary qualification
- ☐ Bachelor's degree (universities of applied sciences)
- ☐ Bachelor's degree (universities)
- ☐ Master's degree (universities)
- ☐ Muu: _____

13. What degrees and in which field?

Professional engagement in the field of circus**14. 9. On which sub field of circus your work focuses on?**

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Contemporary circus
- ☐ Traditional or classical circus
- ☐ Variety arts
- ☐ The distinction above is not important in my work
- ☐ Youth circus
- ☐ Social circus
- ☐ No answer

15. 10. Which word beneath describes best your role in the field of circus? *

Please, choose 1–3 roles that apply best. Please focus on your activities within the field of circus.
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ I am not active at all in the circus field
- ☐ Circus artist
- ☐ Circus teacher / trainer
- ☐ Assistant circus trainer
- ☐ Social circus practitioner
- ☐ Person in charge of a circus education
- ☐ Producer or an administrative employee
- ☐ Artistic director
- ☐ Director (of shows and performances)
- ☐ Choreographer
- ☐ Artistic designers of performances (e.g. composer, sound designer, light designer, costume designer, set designer, visual designer etc.)
- ☐ Photographer or videographer
- ☐ Technical director
- ☐ Technical assistant (e.g. light, sound, rigging etc.)
- ☐ Other maintenance tasks (like selling tickets, kiosk personnel, cleaning, caretaker, animal caretaker...)
- ☐ Muu: _____

16. 11. Job title

E.g. juggler / producer / light designer / teacher

17. 12. Other activity in the field of circus

You can tell about your other activities within the circus field like voluntary work or positions of trust.

Livelihood and job description

18. 13. The most important source of income for you in 2017 *

Income in any form like salary, reward, subsidy, allowance etc.
Merkitse vain yksi salkko.

- ☐ Artistic work in circus
- ☐ Teaching circus skills
- ☐ Productional or administrative work in circus
- ☐ Technical work in circus (sound, light, rigging etc.)
- ☐ Other work than work in the circus field
- ☐ Social benefit (e.g. unemployment benefit, labor market support, student allowance, family and child care allowances, sickness allowance)
- ☐ I don't know the answer
- ☐ Muu: _____

19. 14. Does the following describe your employment in 2017? *

Please, choose all that apply.
Merkitse vain yksi salkko riviä kohden.

	Yes	No
I had a full-time employment in the circus field	☐	☐
I had a part-time employment in the circus field	☐	☐
I had a permanent contract in the circus field	☐	☐
I had a temporary contract in the circus field	☐	☐
I was working on a subsidy in the circus field	☐	☐
I was working as a freelancer in the circus field (uses income-tax card, often many employers)	☐	☐
I was working as a freelancer in the circus field (invoicing without a business identity code)	☐	☐
I was an entrepreneur in the circus field	☐	☐
I was unemployed	☐	☐
I was retired	☐	☐
I was not active at all in the circus field	☐	☐

20. 15.1. Did you work in other field of profession than circus in 2017? *

Merkitse vain yksi salkko.

- ☐ Yes, I had also other job than the ones in the circus field
- ☐ No, I worked only in the field of circus
- ☐ No, I was not active at all in the circus field

21. 15.2. Why did you work in other fields of profession than circus in 2017?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Economical reasons
☐ Interest in the other field of profession
☐ Injury or other hinder
☐ I have an education in an other field
☐ Muu: _____

22. 16. Did you do unpaid work in the circus field in 2017?

If you did unpaid work in the circus field, please describe in a few words what it was and how much of your working time consisted of unpaid work.

23. 17. The most important job providers for you in 2017? *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Gigs in private sector (e.g. company parties, private celebrations)
☐ Variety and restaurant programmes (contracts for a longer period than a single gig)
☐ Art institutions (like theatres etc.)
☐ Cities and communities
☐ The third sector (NGO's, charity organisations, associations)
☐ A circus company / Circus companies
☐ A traditional touring circus
☐ Youth circus
☐ Educational institution of circus
☐ No assignments or employment
☐ I was not active at all in the circus field
☐ Muu: _____

24. 18.1. Did you work outside of Finland in a circus profession in 2017? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Yes, a few times
☐ Yes, less than a half of my work periods took place outside of Finland
☐ Yes, more than a half of my work periods took place outside of Finland
☐ Yes, almost all of my work periods took place outside of Finland
☐ No, none of my work periods took place outside of Finland
☐ I was not active at all in the circus field
☐ Muu: _____

25. 18.2. If you worked outside of Finland in a circus profession, was your employer: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Employer based in Finland
☐ Employer based outside of Finland
☐ Muu: _____

26. 19. Please give us feed back on this survey:

Contact information

If you want to give us your contact information for possible further questions or you want to participate in the lottery, please write your contact information beneath or send it by email to johanna.makela@sirkusinfo.fi (title your message "Survey").

We will draw lots for book prizes among all who have answered the questionnaire and have given their contact info by March 15, 2018.

27. Name

28. Email/ Contact information

Liite 3: Kysely henkilöstön määrästä 2017, Suomen Nuorisosirkusliitto.

28.1.2019

Kysely henkilöstön määrästä 2017

Kysely henkilöstön määrästä 2017

Hyvä sirkusorganisaation edustaja,

Sirkuksen tiedotuskeskus ja Suomen Nuorisosirkusliitto ovat selvittäneet sirkusalalla toimivien ja työllistävien ammattilaisten määrää ja toimenkuvia vuonna 2017.

Kartoitusta on tehty jo mm. kyselyllä esitystoimintaa järjestäville suurimmille sirkusalan toimijoille, SNSL:n jäsenjärjestöille, sekä ammattilaisille oppilaitoksilla suunnatuilla tiedusteluilla ja kutsumalla alalla toimivia yksityishenkilöitä vastaamaan kyselyyn.

Tälle lähetetyssä kyselyssä kysymme organisaationne henkilöstöstä koskien vuotta 2017.

Toivomme vastaustanne tähän kyselyyn 21.9.2018 mennessä.

Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä Johanna Mäkelään, p. 0504643203 johanna.mskela@sirkusinfo.fi
Tai Kaito Takayamaan, p. 0406337887 kaito.takayama@snsl.fi

*Pakollinen

1. Sähköpostiosoite *

2. Yhteyshenkilön nimi *

3. Yhteyshenkilön puhelinnumero *

4. Nuorisosirkus / yhdistys tai yritys, jota tiedot koskevat *

Täysipäiväiset työntekijät

Kokoaikaiset työntekijät vuoden 2017 aikana (sekä vakituiset että määräaikaiset kokopäivätyötä tekevät)

5. Täysipäiväisten työntekijöiden lukumäärä vuonna 2017 *

6. Kuinka moni heistä toimi opetustyössä? (osio 2) *

7. Lisätietoja (osio 2)

Osa-aikaiset työntekijät

Osa-aikaisella työsuhteella työskentelevät työntekijät

8. Osa-aikaisten lukumäärä vuonna 2017 *

9. Kuinka moni heistä toimi opetustyössä? (osio 3) *

Säännöllinen tuntityö

Säännöllistä tuntityötä tekevät työntekijät. Älä laske tähän uudelleen aiemmissa kohdissa ilmoitettuja henkilöitä. Haluessasi pääset palaamaan takaisin edelliselle sivulle nuolella.

10. Säännöllisen tuntityön mukainen henkilöstö vuonna 2017 *

11. Kuinka moni heistä teki opetustyötä? (osio 4) *

12. joista apuohjaajia (osio 4) *

Keikkatyöläiset, vierailevat opettajat, sijaiset ja talkootyöläiset

Yksittäisiä keikkoja tai vierailuja sirkuskouluun tehneet opettajat, sijaiset tai muut työntekijät. Älä laske tähän uudelleen aiemmissa kohdissa ilmoitettuja henkilöitä. Haluessasi pääset palaamaan takaisin edelliselle sivulle nuolella.

https://docs.google.com/forms/d/1B161o0QSF2LRf4RqV58Ck1rGDj_U_-otlxR84y6JEvk/edit

1/2

28.1.2019

Kysely henkilöstön määrästä 2017

13. Keikkatyöläiset, vierailevat opettajat, sijaiset
yhteensä vuonna 2017 *

14. Kuinka monta heistä toimi opetustyössä
vuonna 2017 (osio 5) *

15. Joista apuohjaajia (osio 5) *

16. Lisätietoja (osio 5)

Palvelun tarjoaa
 Google Forms

